

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 48 (392) - 1 decembrie 1962

Maria Benczells - fruntașă
în producție la Fabrica de
tricotaje „Tinăra gardă”.
Fotografie de Elena GHERA

Farmecele lui Chombe

de Florica ŒELMARU

La 15 noiembrie a expirat termenul în limitele căruia Chombe trebuia să accepte așa-numitul „plan al O.N.U. pentru Congo” și să depună jurământ de credință guvernului central. Termenul a expirat, iar Chombe a continuat să ignore nu numai autoritatea guvernului de la Leopoldville, dar și pe aceea a O.N.U. Pentru ca lucrurile să fie cât mai clare, cu câteva zile înainte de expirarea termenului avioane chombiste au bombardat Katanga de nord, controlată de trupe ale guvernului central.

Încă acum câțiva vreme, „Daily Telegraph” scria: „Evident, O.N.U. ar putea zdrobi Katanga chiar mine...” „Dar”, adăuga ziarul, cine ar avea ceva de câștigat?”

Ar avea de câștigat congolezii, firește. Dar congolezii nu intră în socotelile colonialismului, fie el și „neo”, decât în măsura în care lupta lor stinge aceste socotele. Și atunci colonialismul, fie el și „neo”, nu se încurcă în scrupule: Lumumba suprimat, urmașii lui supuși persecuțiilor celor mai odioase, inclusiv amenințarea de a-și pierde la rândul lor viața! În arena din care reprezentanții autentici ai poporului congolez sînt eliminați cu brutalitate, lupta puterilor străine concurente la dominația asupra bogățiilor Katangăi se poate desfășura mai liber.

Statele Unite doresc să atingă acest scop fără să se compromită ca sprijinitori fățiși ai separatismului chombist ținînd seama că tinerele state africane au pentru marioneta katangheză sentimentele de solidă aversiune convenite unui vechi trădător. Neocolonialismul american ar dori să înghită Katanga învelită în aluatul unui Congo „federal”, adică păstrat de bine de rău întreg, și bine pudrată cu zahărul „acțiunilor colective”. În momentul în care „planul O.N.U.” era în curs de elaborare, „New York Times” scria că, dacă Chombe face nazuri cu privire la intrarea Katangăi în cadrul unei „fedații” congoleze, „ea fi indispensabil ca el să fie intimidat într-un fel sau altul”, precizînd însă că „pentru ca presiunea să apară justă și oportună, trebuie să se exercite sub egida O.N.U.”. Efectiv, „planul O.N.U.” prevedea „presiuni morale” și unele eventuale sancțiuni economice... Dar în august, la înalțarea sa de la Geneva, Chombe a făcut cîteva popasuri prin vecini, îndeosebi la Salisbury, după care a dat cu tifla amenințărilor cu cupru katanghez să ajungă la destinație. Nu era greu de identificat, sub insolența lui Chombe, sub elanul de solidaritate al forțelor celor mai retrograde din acea parte a lumii — toate avînd legături, de subordonare sau de colaborare, cu colonialismul britanic — prezența organizatoare a acestuia.

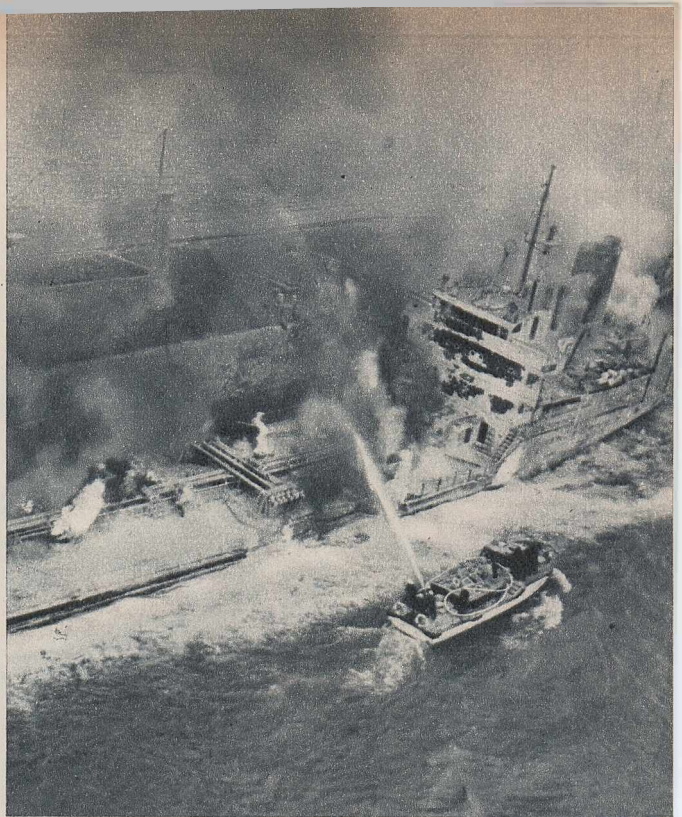
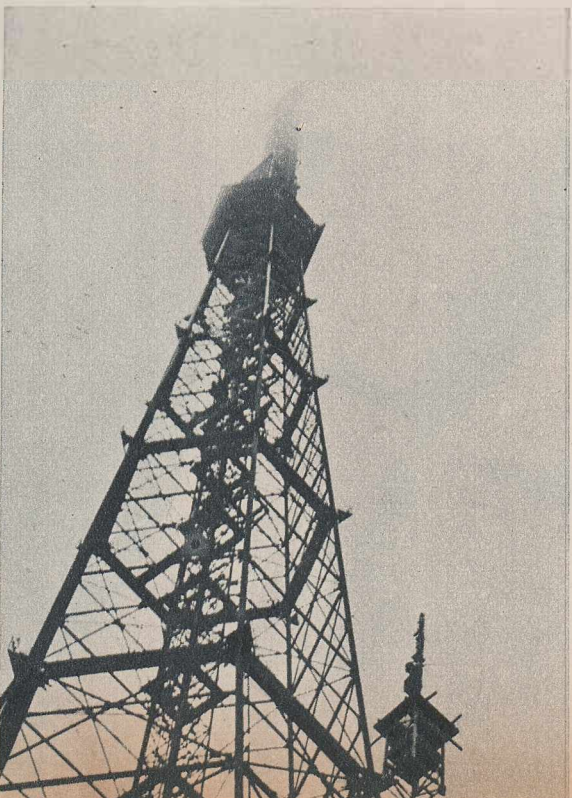
Chombe însă își permite să cochetze cu imperialismele rivale, făgăduindu-se pe rînd celui care dă mai mult. Puțină vreme după declarațiile bătăioase ale marionetei katangheze, secretarul de stat adjunct al S.U.A., McGhee, efectua, la scurte intervale, două vizite la Elisabethville. Înapoindu-se, el făcea declarații împrecis optimiste cu privire la viitorul Congoului (deși cea de-a doua călătorie a lui coincisese cu bombardarea de către Chombe a Katangăi de nord). Acum se anunță din New York că autoritățile O.N.U., pe baza unor consultări cu oficialități americane, britanice și belgiene, își revizuiesc „planul pentru Congo”, cerînd celor două părți „gesturi reciproce de bunăvoință” și lăsînd în părăsire ideea unor acțiuni ferme împotriva secesiunii chombiste.

...La întoarcerea lui McGhee din Katanga, în unele ziare americane se putea citi că numitul Chombe l-a „farmecat” pe secretarul de stat adjunct al S.U.A. Se pare că intrădevăr „farmecele” lui Chombe operează.

În cele două tururi de scrutin ale alegerilor parlamentare din Franța, forțele politice de stînga au înregistrat importante succese. Creșterea numărului de mandate ale partidelor democratice și republicane în raport cu alegerile din 1958 se datorește în mare măsură unității de acțiune care a dus în numeroase circumscripții electorale la înfrîngerea candidaților susținuți de partidul gaullist U.N.R. Partidul Comunist Francez a obținut 41 de mandate, de 4 ori mai mult ca în vechea Adunare Națională. Maurice Thorez, secretarul general al P.C.F. (în fotografie, votînd) a fost ales, împreună cu alți 8 candidați ai P.C.F., încă de la primul tur de scrutin.

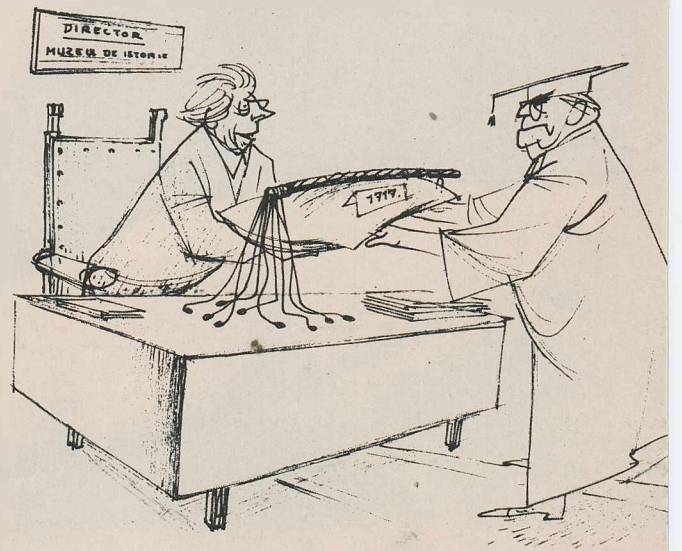
Lucrările de montare ale turnului de televiziune din Leningrad au luat sfîrșit. Întreaga construcție, înaltă de 315 m, care n-are egal în Europa — Turnul Eiffel avînd cu 15 m mai puțin — se sprijină pe 256 piloni de beton. În fotografie: ridicarea ultimei secțiuni a turnului de televiziune din Leningrad, care va asigura transmiterea a două programe alb-negru și a altuia în culori.

Cea mai mare catastrofă maritimă din ultima vreme în apele japoneze a constituit-o recenta ciocnire dintre tancul petrolier norvegian „Tharaid Brovig” și nava petrolieră japoneză „Munakata Maru”.

O nouă răscoală a izbucnit în Guatemala, împotriva regimului ultrareacționar și proimperialist al lui Miguel Ydigoras Fuentes, dic tatorul susținut de S.U.A. Pentru reprimarea garnizoanelor răscolate au fost trimise importante unități militare. Totodată, autoritățile au dezlăntuit puternice represii în întreaga țară, efectuînd arestări în rîndul persoanelor considerate „suspecte”. În fotografie: agenți ai poliției secrete escortează un grup de tineri guatemaltezi arestați

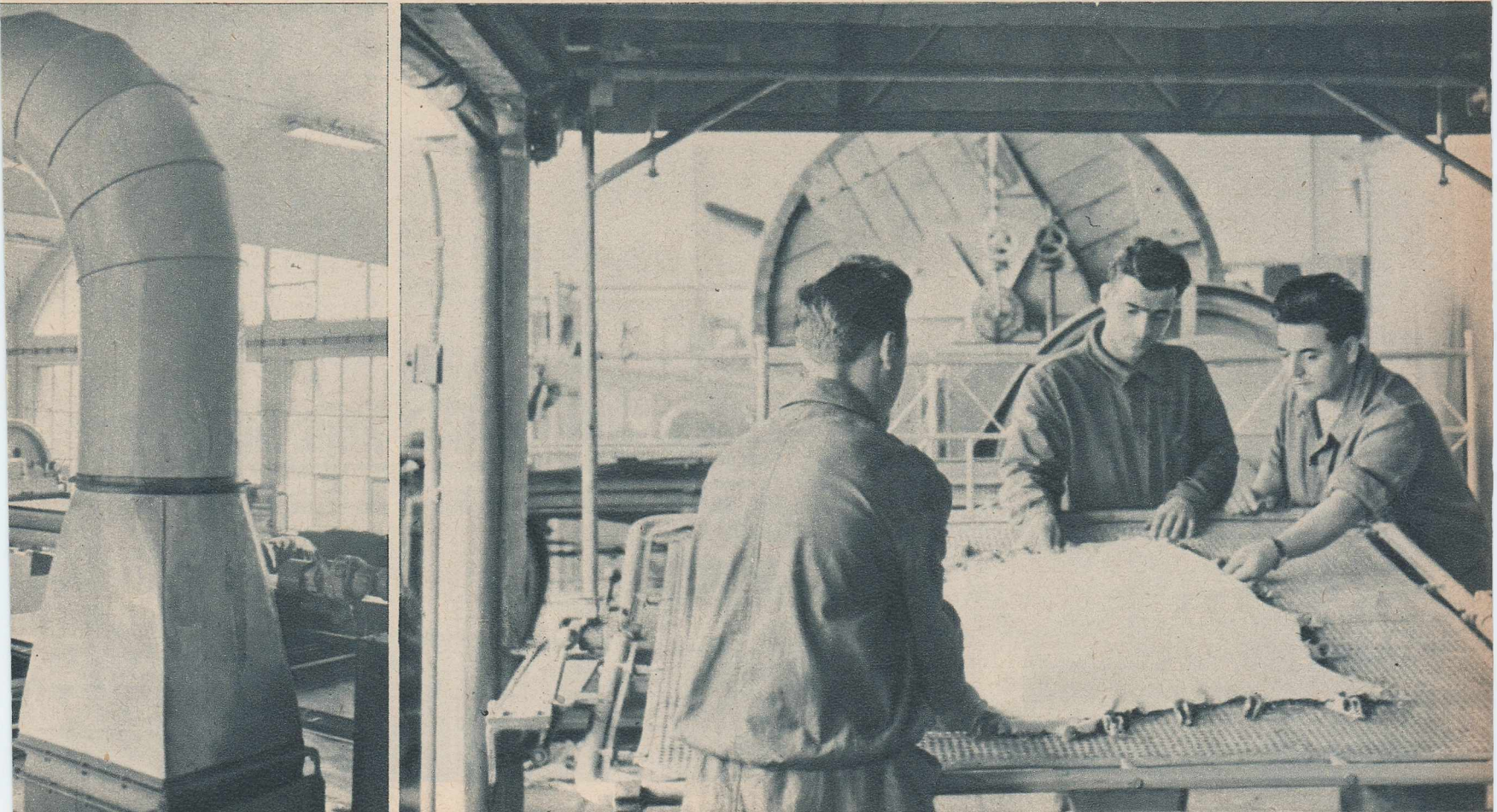
Judecătorul american Steward Lynch din statul Delaware (S.U.A.) a condamnat pe un deținut la o pedeapsă de 20 de lovituri cu faimosul instrument de tortură medievală „pisica cu 9 cozi”. Sentința a fost dată pe baza unei legi din 1717.

(Ziarele)

JUDECĂTORUL: Vă asigurăm, domnule director, că instrumentu pentru aplicarea legii va fi folosit cu ritualul convenit.

Desen de CIK DAMADIAN

Întinse pe aceste rame, pieile vor fi transportate mecanic în uscător.

crare, pe care nu le mai amintim, nu mai vin în contact cu epiderma omului și n-o mai ard. Prepararea și dozarea chimicalelor se face într-o stație specială și soluțiile caustice se trimit în secții pe conducte, prin pompare. Aerul nu mai are nimic otrăvitor, plămîinii respiră în voie. Aburii inecăcioși, care atîrnau pe tavane în vechile tăbăcării și se transformau prin condensare în picături, aici nici nu pot să existe. În zidurile duble, convectoarele încălzesc permanent aerul la o temperatură constantă. Așa că nici brigadierul Gheorghe Adam nu mai stă în hală cu căciulă și cojoc, ca altădată, cînd îngheța de frig și umezeală lingă cenușar. Aerul încălzit curăță plafonul și se evacuează prin deflectoarele practicate în pereți, împiedicînd formarea picăturilor de apă. În locurile cu o mai mare nocivitate — cum sînt, de exemplu, stația chimică, tunelurile de coleit și agregatele de stropire — pe lingă ventilația generală s-au construit și instalații de ventilație locală.

Lumina... Un factor care n-a fost de loc neglijat. Căci, alături de culoare, ea contribuie la crearea unui climat favorabil muncii. La tăbăcăria minerală Jilava 70% din suprafața pereților este de sticlă. Lumina și soarele invadează halele. Aici în nici o secție de fabricație iluminarea nu e mai mică de 100 lx. Ca să ne dăm seama de valoarea

acestui indice trebuie să arătăm că într-o sufragerie obișnuită iluminatul este de 25 lx, iar într-un hol de hotel modern, de 100 lx.

Institutul de proiectări al Ministerului Industriei Ușoare a ținut seama de cele mai avansate realizări ale tehnicii mondiale pe linia creării condițiilor (automatizare, estetica locului de muncă, igiena lui etc.), care să imbine posibilitatea realizării unei calități constante cu obținerea unei productivități înalte și a unei economicități crescute. O tehnologie adaptată la fluxul pe bandă rulantă și automatizarea, iată criteriile principale care au orientat proiectarea tehnologică. De aceea și productivitatea fiecărui muncitor va fi aproape dublă față de cea realizată în celelalte tăbăcării din țară și la nivelul celor mai bune realizări mondiale cunoscute.

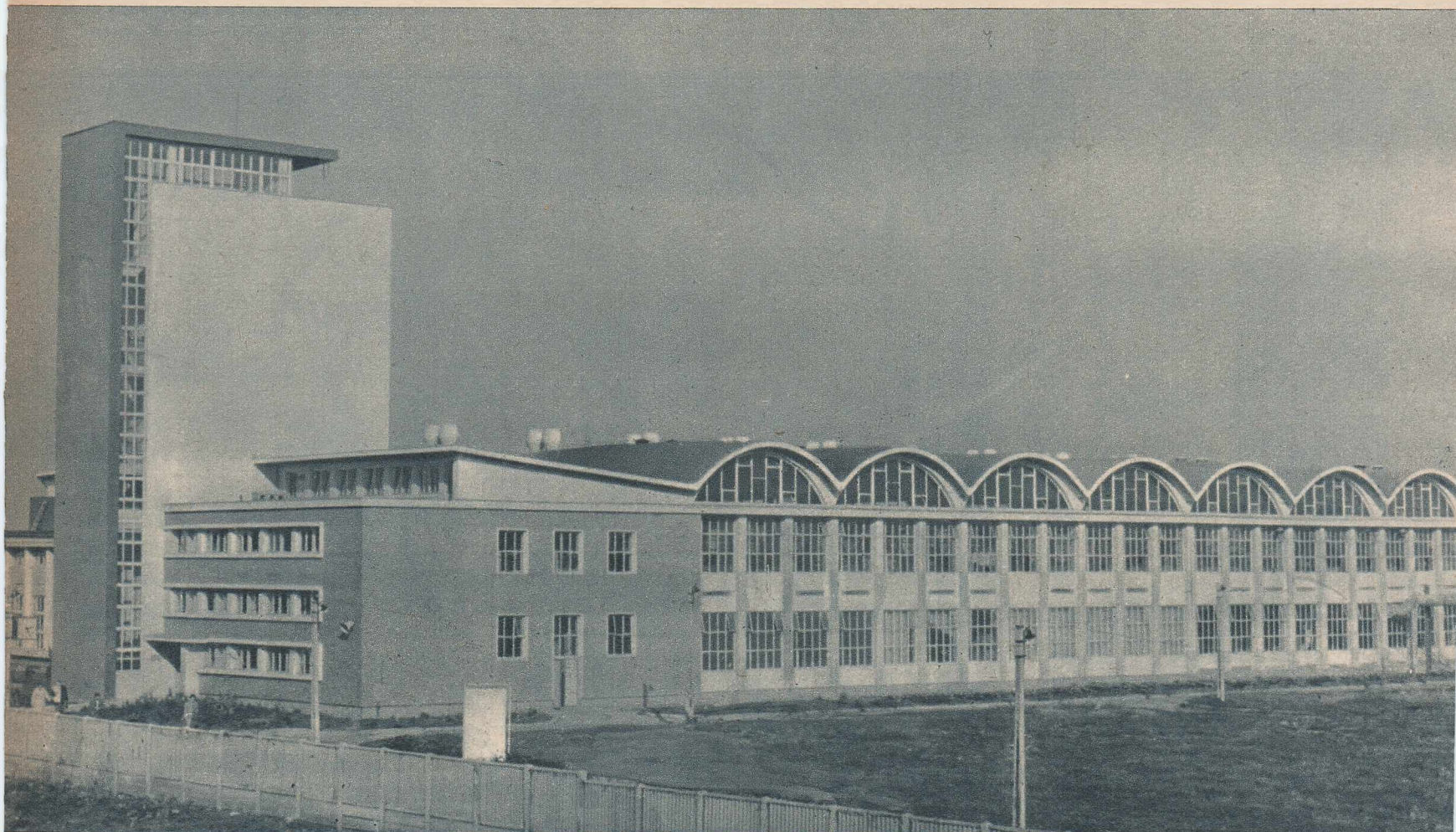
Dirijorii nevăzuți

Sînt două încăperi căptușite cu izolatori fonici în care e o liniște profundă. Din cînd în cînd pe panourile de metal din aceste încăperi se aprind niște ochi luminoși, verzi, roșii sau galbeni. Ne aflăm în cabinele de automatizare și dacă am fi specialiști ne-am da seama într-o clipă ce se întîmplă dincolo de pereții care ne înconjoară. Dar, nefiind specialiști, sîntem nevoiți să cerem explicații.

Dacă mecanizarea cîștigă tot mai mult teren în tăbăcăriile moderne, foarte puține tăbăcării din lume au trecut la automatizarea unor faze întregi ale procesului tehnologic, așa cum s-a realizat la Jilava. Aici cele mai dure operații, care în trecut erau calvarul muncitorilor, au fost automatizate: înmuiatul, cenușăritul și tăbăcitul. O instalație compusă dintr-un echipament de comandă cu program conduce secțiile de înmuiere și cenușărit. În fiecare clipă operatorul este informat asupra celor ce se petrec pe flux. Instalația automată avertizează acustic și optic timpul diverselor faze de prelucrare; declanșează sau închide — la timpul determinat — agitarea zburătorilor; dă drumul — tot la timpul fixat în program — apei sau soluției de cenușărit; o evacuează; semnalizează atingerea nivelului apei în fiecare din numeroasele bazine etc. Acest creier nevăzut primește impulsurile electrice de la o stație de ceasoficare care în clipa fixată în program declanșează supapa electromagnetice sau automatul electric care comandă executarea.

O instalație similară conduce automat, după program, și secția de piclaj-tăbăcit. Coplesii de rolul creierelor nevăzute, cărora li s-au încredințat sarcini atît de complexe, ne-am întrebant: cine controlează acești dirijori muți? Cine veghează ca acest flux mecanizat și automatizat, care se desfășoară ori-

zontal și vertical în hale, să aibă un ritm constant, să nu fie gătit? Răspunsul a relevat importanța cadrelor cu calificare tehnică ridicată. Fără îndoială că de aceea am întâlnit aici mulți ingineri tineri, care și-au făcut stagiul în fabrică și care astăzi dețin posturile, în pofida tinereții lor. Inginerul Ion Ciubîncan, fecior de țaran din Sînmarghita Clujului, el însuși fost muncitor la fabrica de piele și încălțăminte din Cluj, este șeful tăbăcăriei; Lucia Cazan, fiica unui modest învățător vasluian, este tehnologul atelierelor umede; Olga Popescu, fiică de țaran din Rîmnicelu (Brăila), este tehnologul atelierelor

Linie modernă, culori pastelate, ferestre multe și mari... Cine ar spune că aici te afli într-o tăbăcărie?

lor uscate. Toți aceștia — și mulți alții ca ei, fii de oameni ai muncii — au reușit să-și însușească o înaltă calificare tehnică, să devină specialiști. Și iată-i azi în funcții de mare răspundere. Sînt cîteva exemple concrete din numeroasele pe care le putem întâlni la tot pasul, ca urmare a revoluției culturale din țara noastră, ca urmare a politicii partidului pentru ridicarea unei noi intelectualități, bine pregătită, capabilă și devotată poporului.

★

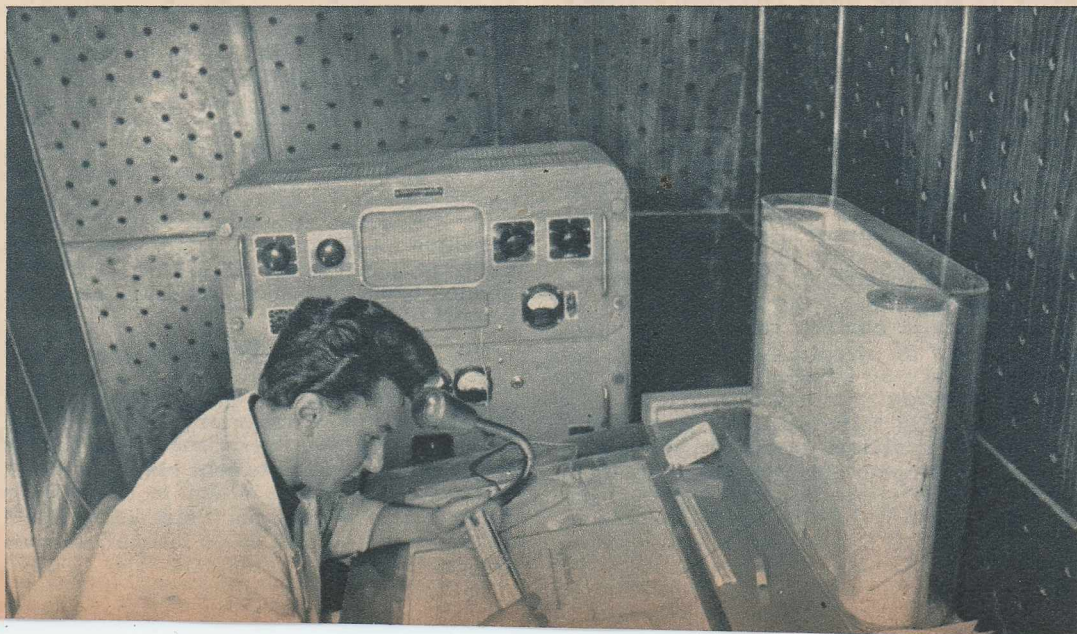
Cu ani în urmă un martor ocular a numit tăbăcăriile: o industrie fetidă. Dintre cei care lucrează la tăbăcăria minerală din Combinatul de cauciuc Jilava puțini au cunoscut acel infern caustic de odinioară. Ei sînt tineri, unii chiar foarte tineri, și relatările celor mai în vîrstă li se par insolite, de neconceput. Și trebuie să le dăm dreptate. Căci, într-adevăr, lucrînd în această fabrică modernă nici nu-ți poți imagina cum arăta o tăbăcărie de pe vremuri.

★

În anul 1965 producția de încălțăminte va fi de 1,6 ori mai mare față de anul 1959. Tăbăcăria minerală din Combinatul de cauciuc Jilava este unul dintre obiectivele care asigură realizarea acestui spor.

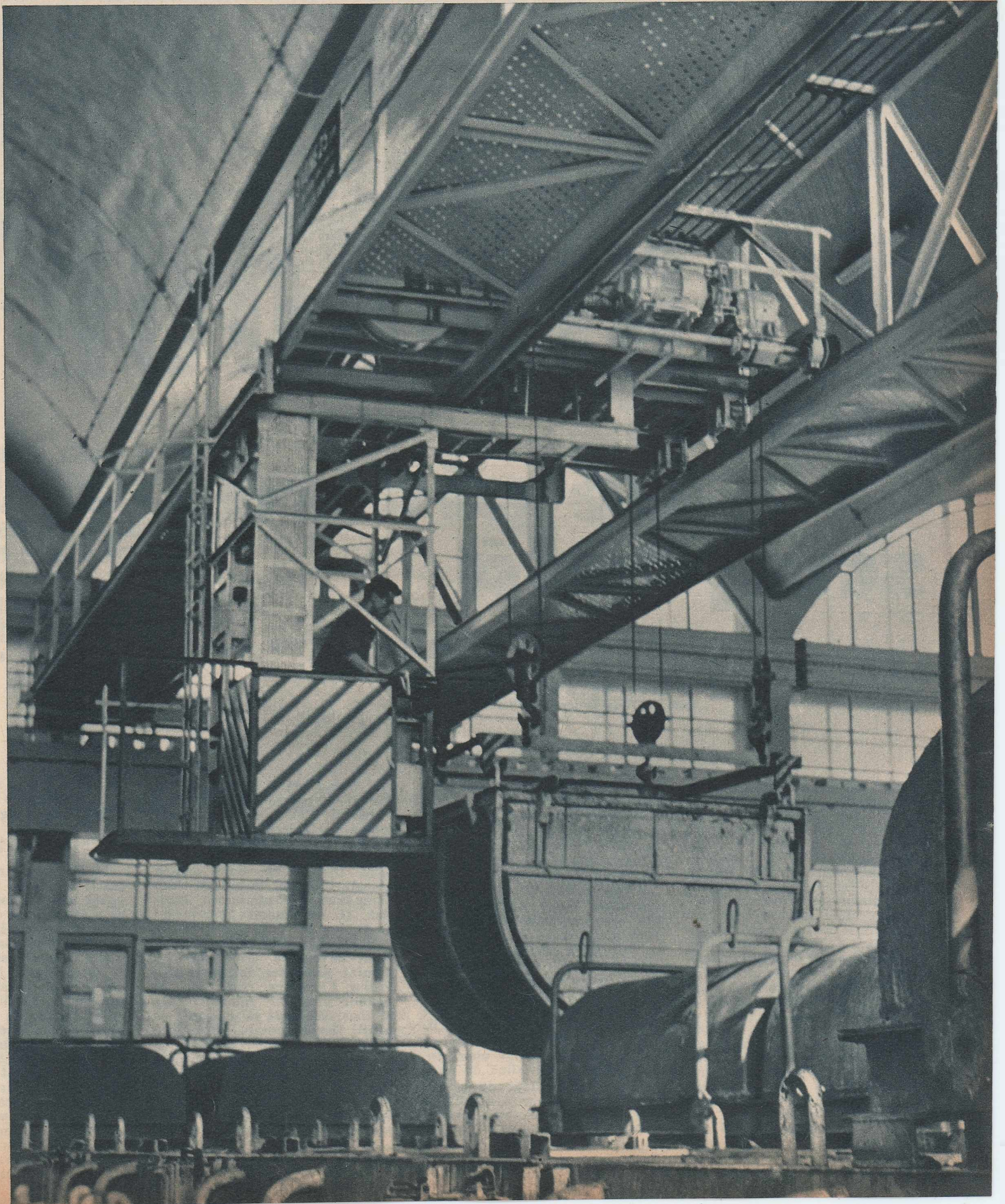
Cornel BOZBICI
Fotografii de Elena GHERA

Dispecerul central. De aici se coordonează toate instalațiile de automatizare.

DOUĂ VIZITE

La tăbăcăria Jilava încărcatul bazinelor de cenușă-rit este complet mecanizat.

BOROBUDUR - cuvînt de piatră sculptată

Note de drum din Indonezia (II)

de Ioan GRIGORESCU
Fotografiile de Eugen IAROVICI

- ÎNTÎLNIRE CU COLOSUL DIN JAVA
- EXCLAMAȚIE DE PATOS ȘI SCURTĂ PRIVIRE ÎN REALITATEA INDONEZIANĂ
- MÎNA CREATORULUI DE LA BOGOR
- „HALLO, HALLO BANDUNG!”
- SCURT POPAS LA DJONJAKARTI
- ȘI IATĂ BOROBUDURUL
- O FASCINANTĂ LUME ÎN ȘASE KILOMETRI DE BASORELIEFURI
- LA BALI LUMEA ACEASTA SE VA ÎNSUFLEȚI

Cînd am citit despre tine, Borobudur, am simțit un fior în suflet. Te învățasem fără să bănuiesc că voi avea vreodată fericirea să te văd. Te știam drept colosul Javei, înveșmîntat din poale pînă în creștet în dantelăria de granit a mii de basoreliefuri, și prinsesem ciudă pe confratele francez care, cunoscîndu-te la tine acasă, publicase într-o revistă internațională un reportaj cu titlul: „Borobudur — 6 kilometri de basoreliefuri”. Mi-era necaz că te măsurase cu metrul și că îți cîntărise aurul pietrei tale sculptate cu kilogramul. O simfonie de Beethoven nu e mare pentru că are nu știu cîte zeci de mii de note. Așa nici tu nu poți fi măsurat cu metrul și nici prețluit, ca vita de tăiere, cu centerul. Și totuși te-au tăiat, te-au ciopîrțit, te-au încărcat foștii stăpîni, colonialiștii, în rucsacuri și în buzunare și te-au vîndut pe la piețele de antichități ale

Europei sau Americii, cu cioz-virta și așchiuța.

Un ciob din Borobudur! Un fragment din colosul de granit al Javei! Cine dă mai mult?

Dar a rămas destul pentru ca cei ce au cărat cu toptanul prin „British”-urile și „Metropolitan”-urile lumii vechi sau noi din ceea ce omenirea întreagă avea mai frumos și mai prețios să înțeleagă că tu ești încă întreg, sau aproape întreg, acolo, în inima Javei, păzit cu sfințenie de stră-strănepoții celor ce cu palmele și cu flacăra nestinsă a talentului lor te-au făurit.

O, Borobudur! Pe cît de splendid și de măreț îmi apari tu, pe atît mi-e mai plină de recunoștință inima față de cei ce te păstrează ca pe o neprețuită comoară, spre a te oferi omenirii!

Se spune că, poposiți la Paris, turiștii străini se precipită la Sacre-Coeur în Montmartre, că la Londra se adună sub zidurile

lui Westminster Abbey, iar la Roma alternează între bazilica Sfîntului Petru și Coliseumul roman. Debarcați în Java, ei întreabă în primul rînd de o adresă: Borobudur sau templele Lara Djonggrang, care pentru această țară sînt în același timp Sacre-Coeur, Westminster, bazilica și coliseumul Extremului Orient sudic.

Borobudurul se află în mijlocul Javei, pe triunghiul de pămînt dinaintea întîlnirii fluviului Praga cu riul Elo, la poalele munților vulcanici care străbat insula de la un capăt la altul. Dar Indonezia, Nusantara sau Insulinda, nume care exprimă o unică noțiune, nu înseamnă numai temple și dansuri balineze. Avea să ne convingă despre lucrul acesta, mai profund decît lectura unei întregi biblioteci, drumul de cincisute de kilometri de la Djakarta la Borobudur. Cele trei escale înainte de punctul final ne-au fixat pen-

tru totdeauna pe rețină imaginii a trei puternice orașe javaneze: Bogor, Bandung, Djokjakarta.

Trei escale, trei tablouri din Java

La Bogor am reținut două lucruri: miracolul pe care omul poate înfăptui cizelînd o natură de o exuberanță congenitală anarhică, dar capabilă de performanțe unice, și minunea pe care omul o face cu sine însuși, descoperind și însușindu-și lumina cărților. În grădina palatului republicii din Bogor, clădit în stilul barocului tirziu, cu destinația gîndirii pe veșnicie a prețioaselor persoane desemnate de coroană, durdulie și cu gropițe în obraze, a Olandei drept vicerege al Indonезiei pentru întreaga Insulindă, se află un monument a cărui denumire nimeni nu mi-a putut-o spune nimeni cu exactitate. O mîna omenească cu palma desfăcută, susținea de vîrfurile unei coloane de douăzeci de metri făptura unui omului

de bronz îmbătat parcă de atita soare, speriat parcă de avintul pe care și-l luase călcând pe virful arătătorului și pe degetul gros al uriașei mâini. „Mina creatorului“ îi spuneau unii, încercând să dea o semnificație mistică monumentului anonim. „Libertatea“ îi spuneau alții, văzând în degetele puse să susțină pașii omului spre libertate „Pancia Șila“, cele cinci principii ale coexistenței pașnice adoptate de țările care s-au întâlnit în 1955 la Bandung. La picioarele acestui monument se așternea însă argumentul care îi dădea cea mai deplină semnificație. O uriașă grădină botanică, întinsă pe câteva sute de hectare, sinteza vizuală a întâlnirii dintre mina omului și darnica dar haotica natură a tropicelor. Imaginați-vă fantastica lume vegetală a Indoneziei rămasă cu cele șaisprezece mii de specii de plante aproape identică peste milenii, din era terțiară și pînă în zilele noastre. O concentrare a ei pe un singur colț de pământ ca cel din Bogor e un spectacol unic prin bogăția fructelor și neînțrecuta frumusețe a veșmintului. Cinci zone vegetale și-au dat întâlnire în arhipelagul indonezian: asiatică, australiană, malaeză, pantropicală și paleotropicală. Arbori giganti de cîte 15-20 de metri, cu frunza mereu verde, baobabul, lăcaș al zeilor, arborele sacru care după ce crește din pământ își lasă rădăcini noi direct din coroană, sute de feluri de palmieri și cocotieri; bambuși din al căror lemn, frunze, scoarță, rădăcini, omul din această parte a lumii își face casă, masă, podobă, instrument muzical, veșmînt și hrană; bananieri fragili cu fructe aurii; papaia — arbori în care cresc dovleci cu miez de culoare zmeurie; lămii, mandarinii și portocalii, mango și arbori de pline, zeci, sute de pomi fructiferi pentru ale căror roade noi n-am născocit nume, deoarece n-aveam cum să le cunoaștem gustul și aromele. Alături de aceștia, tutunul, ananasul, trestia de zahăr, hevea — arborele de cauciuc — teck-ul — copacul de fier — palmierul de zahăr, nucul de muscat, cafeaua, chinchina, piperul și cuișorul, scorțișoara și arborele de cacao, plante industriale pe care le-am întâlnit pretutindeni în lungul drumurilor prin Indonezia, în mari plantații. La Bogor toate acestea sînt încununate de miraculoasa lume a florilor tropicale, de cele o sută de feluri de orhidee, de ibiculusul sîngeriu cu floarea de o zi, de gladiola tropicală și garoafele ecuatoriale, de gigantica „regia“ cu frunze plutitoare, pe mijlocul cărora poate sta culcat un copil, de cuberoze și trandafiri, de camelii și cambodgii.

Mina creatorului e mina omului

Și dominînd peste toate, creatorul, omulețul acesta de bronz, adevăratul înfăptuitor al minunii, intruchiparea artistică a niilor de semeni ai lui pe care îi întâlnim pretutindeni în cale. Țara e bogată, așa spune ca bătrînul Ptolomeu, care cu o mie cinci sute de ani m-a precedat în expresie, fabulos de bogată. Dacă ați reușit să vă imaginați flora Indoneziei, adăugați la aceasta prodigioasa ei faună tropicală și ecuatorială și mai ales aruncați o privire în adîncu-

rile subsolurilor țării. În privința petrolului și cositorului ea este înția producătoare din Asia, iar în ce privește chinina și cauciucul natural ocupă, alături de Malaya, primul loc în lume. Și totuși orezul, pînea de fiecare zi a indonezianului, nu e suficient. Țara vinde cantități mari de materie primă imposibil de prelucrat în interior datorită lipsei unei industrii grele și prelucrătoare, pentru a importa produse de consumație curentă și manufacturiere. Drama, cum îmi spunea redactorul unei rubrici economice a celui mai mare ziar din Djakarta, constă în faptul că, în schimbul materiei sale prime, țara trebuie să ceară sute de mii de tone de orez cu care să acopere consumul necesitat de creșterea populației, și nu echipament industrial care să-i permită crearea unei baze naționale prelucrătoare sau modernizarea agriculturii prin exploatarea intensivă a solului.

Cînd avea oaspeți, viceregele Olandei în Indonezia îi ducea în grădina-minune din Bogor și pretindea că așa arată sub ocîrmuirea sa întreaga colonie. Încă și astăzi ultima ediție a prestigioșului Larousse încearcă să perpetueze mistificarea: „Gubernul olandez a reușit, după o serie de excese (culturile forțate), să dezvolte o prosperitate reală în coloniile sale: cafeaua, tutunul, zahărul, piperul, scorțișoara, ceaiul, indigoul erau produse din abundență“. Dar poporul indonezian susține că dominația colonială olandeză a fost cea mai cruntă dintre toate (dacă se poate crede că există un colonialism mai bun și altul mai rău). Sistemul „culturilor forțate“, care obliga sub pedeapsa capitală pe țărani indonezieni ca pe nouăzeci la sută din pămînturile lor să cultive numai plante de export, strînse apoi cu jupca în hambarele ocupantului olandez, a strivit poporul indonezian pînă la diminuarea fizică. Cine să se mai gîndească atunci la defrișarea mînoaselor pămînturi din Borneo și Sumatra, capabile să dea două și chiar trei recolte pe an, astîmpărînd cu orezul lor cristalin foamea seculară?

„Trebuie să obținem cu orice preț succese — îmi spunea confratele indonezian de la ziarul din Djakarta — în încercarea noastră de a conjuga ridicarea nivelului de trai al populației cu crearea unei industrii grele și prelucrătoare moderne. Înțelegeți însă cit de greu e să convingi o populație, care abia iese din mizeria colonială, de necesitatea unor grele și prelungite sacrificii...“

La Bandung, pe care l-am atins străbătînd 120 de kilometri printr-o prelungită grădină tropicală unde omul făcea continue eforturi să atingă performanțele de la Bogor, am căutat locul unde, în 1955, s-a ținut celebra conferință a celor 29 de țări afro-asiatice. „Bandungul va rămîne înscris în istoria relațiilor internaționale — îmi spunea un redactor al postului local de radio. Acum șapte ani spiritul Bandungului a constat în solidaritatea popoarelor din Africa și Asia, abia eliberate de colonialism, pentru a se bara revenirea foștilor stăpîni. E doar știut că nici una din puterile coloniale nu și-a părăsit domeniile de bunăvoie ci, din contră, după ce au fost silite să plece, și-au

În splendida grădină botanică de la Bogor înțelegem că „mina creatorului“ nu e decît mina omului.

multiplicat tentativele de întoarcere cu forța. Pericolul dăinuie încă. Țările noastre trebuie acum protejate de neocolonialism...“

Aici învățăm de la gazdele noastre cîntecul cel mai popular din Indonezia: „Hallo, hallo Bandung!“ E marșul revoluționar pe care întregul popor l-a cîntat orașului erou, spre îmbărbătare, în zilele cînd era izolat de restul țării printr-un prelungit asediu al colonialiștilor.

La Djokjakarta poposim deodată în plină Asie meridională. Regiunea e încă sultanat, iar imensa majoritate a populației e formată din musulmani. Înseși trăsăturile oamenilor parcă s-au depărtat din Extremul Orient sudic ceva mai spre vest-nord-vest. Întîlnim femei cu fețele acoperite, bărbați scunzi, vinjoși, cu trăsături mai mult arabe decît asiatice. De aici s-a răspîndit acum 140 de ani flacăra răscoalii lui Dipo Negoro, care vreme de cinci ani a transformat Java centrală într-un puternic bastion de luptă împotriva colonialiștilor. Acum, la Djokjakarta aveam să primim replica la cel de-al doilea lucru cu care se distinsese Bogorul: setea de carte. La Bogor văzusem cum se pregăteau zeci de mii de noi învățători și profesori pentru întreaga Indonezie. Țara are nevoie de cadre, așa cum are nevoie de electricitate și de orez. Toate cadrele didactice, uneori școlari care abia au absolvit ciclul elementar, alfabetizează pe neștitorii de carte tineri și bătrîni. În ziua cînd soseam la Djokjakarta, cinci districte ale ultimului sultanat din Indonezia își primeau diplomele de districte complet alfabetizate. Totuși mai rămîneau încă sute de mii, milioane de analfabeți; dar marele război cu neștiința de carte fusese declanșat și se afla în plină ofensivă. Era poate cel mai prețios fruct al eliberării, în luptă cu mizeria și ignoranța seculare stratificate sub „reală prosperitate“ instaurată aici de ocupanții olandezi.

Borobudur — sună aspru, ca piatra

Și iată, la 30 de kilometri de Djokjakarta — Borobudurul.

Străbatem pînă la el același peisaj caracteristic Javei centrale: orezării sub inundații alternînd cu plantații de hevea sau de cafea, păduri de teck, sate copleșite de o vegetație luxuriantă în care domină bananul și cocotierul. Pe ogoarele de orez — trepte de apă cu oglinda spartă de peria paielor subțiri — un tablou pretutindeni același: țărani desculți, afundați pînă la genunchi în clisa ogorului; apăsînd coarnele arhaicului plug de lemn tras de bivoli. Femei musulmane cu fețele acoperite, bătrîne mesecînd frunze de betel privesc, din poarta caselor, drumul ce duce spre marele templu. Inva-dat de vegetație, abia dezvăluindu-și din veșmîntul verde piatra și cărămida cenușie, ne întîmpină mai întîi templul din Mendut, situat la picioarele dealului pe care tronează Borobudurul. Și cînd, în cele din urmă, zărim pe o colină cu suprafața netedă ca de altar profilîndu-se pe cenușul munților din depărtare, Borobudurul — urcușul mașinii pe panta aglomerată ni se pare deodată prea încet. Pornim pe jos, plini de nerăbdare. În fața colosului la picioarele căruia ajungem, ne oprim muți de admirație. Ochiul începe să alerge în lungul pereților cenușii, aproape negri, acoperiți de mii de scene sculptate în basorelieu, să salte de la un nivel la altul pînă la stupa din vîrf, gigantic clopot de piatră ascunzînd în ferecarea lui statuia sacră a lui Buda. E o nemaiîntîlnită acumulare de piatră sculptată, o adevărată orgie de granit cioplit pînă la finețea filigranului, o îngrămădire de monștri, de himere și de Buda surizători veghind dintre creneluri, din adîncul nișelor de piatră, de pe colțari și pilaștri, viața săpată în granit a celui ce purta numele de Sakiamuni (înțeleptul).

Mai întîi, cu cincisprezece veacuri în urmă, cînd budismul împlinea un mileniu de neasemuită strălucire, la confluența dintre Praga și Elo, pămînt la fel de sfînt pentru budiștii javanezi cum e pentru cei indieni locul de întîlnire al Gange-lui cu Jamuna, a fost ales un

pisc stîncos. Securile l-au defrișat, lopețile au îndepărtat sterrilul și grohotișul, lăsînd ciocplitorilor numai vîna de piatră seacă. Colina dealului a fost retezată, crușîndu-se însă în mijlocul ei o izbucnire bazaltică de rocă cenușie. Miezul acesta de piatră avea să devină temelie și armătura discretă a celui mai mare și poate celui mai original templu budist din Asia de sud-est. Au lucrat aici ani, poate zeci de ani de-a rîndul, mii, poate zeci de mii de meșteri pietrari și vestiți artiști ai daltei aduși din India și din întregul Extrem Orient. Sculpiria lui Buda nu putea fi deplină pînă cînd întregul munte n-avea să fie fascinat după un riguros plan geometric și acoperit de sus pînă jos cu sculpturi reprezentînd scene din viața poporului. Cîte mii de oameni au pierit însă pînă la ridicarea acestui colos în care fiecare centimetru de piatră e o operă de artă — asta nimeni n-o știe. Istoria n-a consemnat cu exactitate nici data declanșării vastelor lucrări, nici numele genialului arhitect al Borobudurului, nici măcar semnificația acestui cuvînt de piatră sculptată căruia filologii se tot străduie să-i dea o explicație definitivă. Urișa mandala budistă se prezintă privitorului ca o gigantică îngrămădire de etaje, sprijinite pe colina complet acoperită de blocuri de piatră sculptată. Sînt cinci terase cu nișe adînci, redanuri și metereze, spre care, de la una la alta, duc portaluri păzite de Kala-Makara, monstrul cu ochi holbați ca de cerber mereu treaz, înfiorînd cu asprimea pietrei și cu încrunțătura încremenită spre treptele de acces. Galerii largi înconjoară de cinci ori pereții tot mai scăzuți ai templului-munte, obligîndu-l pe cel ce trece pe aici la o defilare neîntreruptă prin fața întregii vieți, pietrificate, a lui Buda. Deasupra celor cinci etaje, trei terase suprapuse dau cerc mării stupe din mijloc, înălțînd concentric, spre cer, zeci de stupe mai mici, clopote de piatră cu gura în jos, prin ai căror pereți perforați se văd statuile lui Buda. Basoreliefurile din lungul celor cinci terase inferioare cuprind numeroase scene de viață caracteristice perioadei de construcție a Borobudurului.

Cînd dalta artistului pface piatra în catifea

Pentru etnografi, istorici, sociologi și artiști, toate acestea rămîn neprețuite surse de informație asupra modului de viață din epoca înfloririi budismului în Java, asupra obiceiurilor, portului, artelor, instrumentelor muzicale, mobilierului și arhitecturii. Lumea care populează basoreliefurile consacrate vieții lui Buda e calmă dar plină de forță, grațioasă dar nelipsită de vigoare. Chipurile exprimă o mare simplitate în gîndire, gesturile, mișcările oamenilor de piatră au, în ciuda semnificației de ritual, o degajare plină de naturalețe. Femei voluptuoase, imprumutînd în linii și proporții siluetele clasice indiene dar în trăsăturile chipului și în expresia ochilor lumina enigmatică a Extremului Orient, bărbați în poziții de yoga, plante tropicale, animale, flori și fructe constituînd un peisaj mereu prezent, retransmis cu o sinceritate, o

dragoste și o naivitate tipic javaneze.

O procesiune „Pradacina“, defilarea rituală a preoților buđiști, desfășurată într-un astfel de decor, de la un etaj la altul, pînă la stupa din vârful Borobudurului, trebuie să fi avut în gravitatea ei sacerdotală ceva fascinant, dătător de profunde emoții. Îmbrăcați în alb sau în portocaliu, cu creștetele rase, nedespărțiți de umbrelele lor înalte, purtînd ofrande al căror fum aromat învăluia colosul de dantelă cernită, acești sobri preoți ai unei misiuni sacre au dispărut în pulberea trecutului sau au rămas să-l slujească pe Buda în templele birmaneze sau în stupele indiene.

Douăsprezece secole de istorie stau ferecate în aceste ziduri. Pereții uriașului Borobudur, piramidă de dantelărie rumegată de vreme, sînt sculptați cu migală, fiecare centimetru e încărcat cu figuri umane, cu flora și fauna Indoneziei antice, cu ornamente și hieroglife. Stîncă amarnic chinuită de dalta sculptorilor trebuie să fi ajuns astfel după zeci și sute de ani de trudă, și sînt kilometri întregi de piatră sculptată. Soarele încinge stîncă cenușie, o coace și o răscoace, vînturile smulg din chipurile de pe basoreliefuri fire de pulbere pe care le izbesc de alte chipuri de piatră, cu o insistență barbară, vrînd parcă să roadă și să pulverizeze întregul munte prefăcîndu-l în țărînă. Lumina vioaie a dimineților mîngîie obrajii de piatră ai dansatoarelor încremenate în stîncă, reliefează proeminențele tocite de vreme, trezește chipurile monștrilor de piatră, dă spațiu alb pentru avîntul himerelor, luminează surisul stereotip al lui Buda.

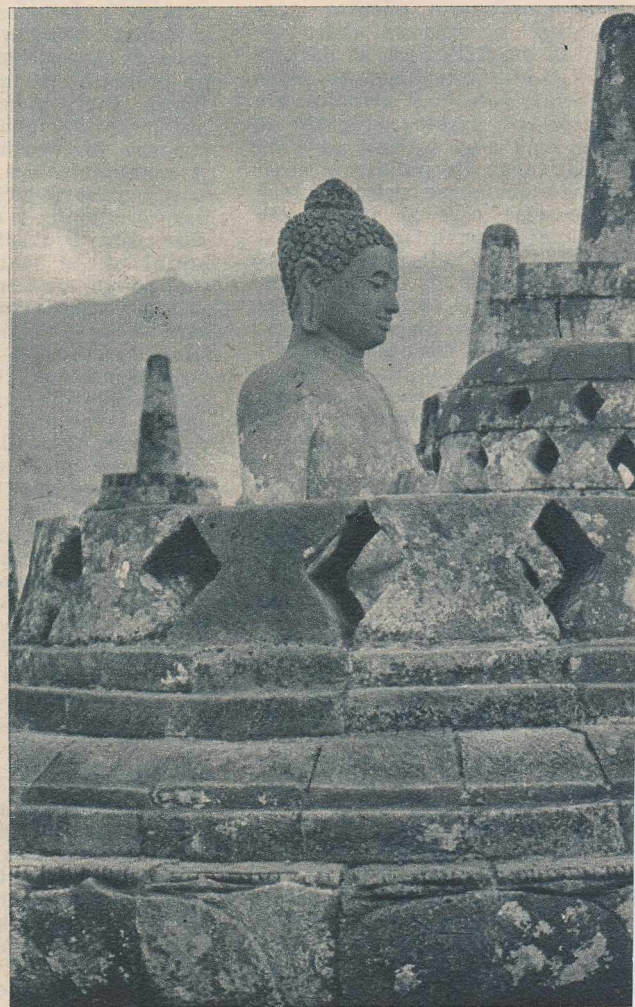
Parcă aud dangăt grav de clopot cu reverberații ce se pierd peste ogoarele de pe valea frumosului Elo, spre conurile fumegînde ale munților albaștri din depărtare, parcă aud gongurile uriașe vestind ceasul sfînt. Dar totul e doar o părere. A amuțit orice ecou și doar vîntul mișcă pulberea smulsă dram cu dram din colosul de piatră. În fund zarea e brodată cu palmieri, iar lingă portalul lui Kala-Makara foșnește frunza rară pe crengile scheletice ale unui teck solitar. E o liniște de muzeu și o măreție de necuprînsă catedrală. Pașii răsună pe terasele pustii și parcă n-ar trebui decît un singur semn ca toată lumea asta de piatră înșirată în lungul a 6 kilometri de basoreliefuri să se desprindă din trupul încins de soare al pietrei, să cînte, să danseze, să suridă cu înțelepciune.

Păcat că timpul ne zorește spre alte zări.

E totuși uluitor cum s-a păstrat peste veacuri, aproape intact, acest templu de stîncă. Se spune că o mie de ani a zăcut acoperit de pămînt, înghițit de asaltul junglei care țesea în jurul lui o rețea vegetală de nepătruns. Că s-ar fi aflat cîndva, în tinerețea lui, în mijlocul unui lac, ieșînd la suprafață ca o gigantică floare de lotus pietrificată. Eruptiile vulcanilor din jur au scurs lacul în crăpăturile munților, lăsînd spațiul liber pentru înaintarea victorioasă a junglei.

Dar ne așteaptă insula Bali. Lăcaș al artei vii indoneziane, colț de pămînt de neasemuită frumusețe, unde toată lumea de piatră a Borobudurului poate fi surprinsă în mișcare.

Înțeleptul Buda veghează dintre stupele Borobudurului.

Puse cap la cap, basoreliefurile Borobudurului s-ar înălța pe șase kilometri.

TEATRU

REFLECTOARE

de Traian
SELMARU

În sala mică a Teatrului Tineretului (pe Dobrogeanu Gherea) se joacă „O felle de lună” de Aurel Storin. E a treia piesă a celui mai tânăr autor dramatic. Am văzut-o într-o duminică obișnuită, cu public cald, generos. Ne-am amuzat cu toții de minune două ceasuri. E lirică fără sirop, veselă fără vulgarități, educativă fără ostentație. Ceea ce e mult chiar și pentru un consacrat. Dărmite pentru un autor care are 25 de ani.

Discuție despre Pavel Proca, eroul principal din „Steaua polară” de Sergiu Fărcășan:

— Mie mi-a plăcut Proca mai ales pentru că are...

— Vezi dumneata, Proca este... (urmează o jumătate de oră de banalități despre eroul pozitiv).

— ...pentru că are farmec și autorul are talent (noțiuni rar întâlnite în cronica teatrală)!

Lectură cu noua piesă a lui Mirodan „Șeful sectorului suflete”. Eram câțiva prieteni, și unul a citit-o cu glas tare. Ne-a emoționat, am râs, ne-a pus pe gânduri. O piesă bună. O piesă de Mirodan. Când am plecat, pe stradă ne-am întâlnit cu un confrate. I-am povestit și lui, ca să se bucure.

EL: Ce observații aveți?
NOI: !?!

EL: Sinteți apologetici!
Ah! Sfântul șablon!

La televiziune: un număr excepțional al lui Mircea Crișan, „Uitucul”, o perlă de umor și interpretare.

Peste câteva zile cineva, în „România liberă”, l-a criticat. Bună treabă! Vrea omul să facă artă și tu îi spui: „Ce te bagi? Fă mai departe ca trenul!”

Note de jurnal: Ieri... D... mi-a respins articolul. L-a citit o dată, încă o dată, l-a pus la o parte și, privindu-mă lung: „Nu merge. N-are nimic greșit. E chiar foarte interesant. Dar nu s-a mai spus. Nu merge!”

În biroul unui director de teatru. Intră secretara:

— E la telefon autorul X. Directorul ridică receptorul:

— Chiar acum ți-am terminat piesa, dragule, e admirabilă. Miine ți-aș pune-o în repetiție dacă n-aș avea repertoriul complet.

Către mine: e o timpenie!

Dintr-un articol de critică dramatică: „Toate aceste lucrări sînt cum nu se poate mai interesante și mai noi. Așa sînd lucrurile, sîntem îndreptățiți să ne sporim severitatea...”

Dacă erau cum nu se poate mai neinteresante și mai vechi ne-am fi micșorat-o, nu?

Ultima seară de carnaval

de Francisc MUNTEANU

Santiago de Cuba. Noapte de iulie, caldă, umedă. Ultima noapte de carnaval. În Piața Grande mii de oameni defilează în pas de pacianga, un ritm de tam-tam african, insistent ca mirosul mării care pătrunde în haine, sub piele. În camera de hotel, cu toată instalația de aer condiționat, e cald: pacianga de pe stradă, stăruitoare, pătrunde prin ziduri, am senzația stranie că totul se clatină. Cobor în piață. Cămașa proaspăt călcată se fleșcăiește, se lipește de corp. E o noapte tropicală superbă: lumina lăptoasă a lunii e fărîmițată de frunzele grațioase, parcă lenese, ale cocotierilor, de dantelăria turlei bisericicii ridicată în nu mai știu care secol. O dată cu carele alegorice, cu sutele de drapele multicolore, tremură, trepidează și aerul. Ca să traversezi piața ești obligat să-ți folosești coatele, te prinzi în hora generală și după puțin timp îți dai seama că te legeni și tu în ritmul muzicii sacadate. Asta poate și pentru faptul că toată lumea se leagănă, îți dă ghes tam-tamul și, legănîndu-te, te răcorești puțin.

În nopțile astea feerice ți-e ciudă că nu ești poet.

Tîrît de valul carnavalului ocolesc piața de mai multe ori pînă reușesc să mă ancoroz de grilajul vopsit argintiu al gardului ce împrejmuiește plantația de palmieri.

— Estranhero?

Răspund cu un „si” accentuat, deși încă nu știu cine m-a întrebant. Sînt înconjurat de o mulțime de tineri gălăgioși, îmbrăcați foarte colorat. Fetele poartă pantaloni de stambă înflorată, croiți strîns pe corp (moralității ipocriți i-ar socoti indecenți), băieții — cămăși albe, largi, scrobite, cu ciucuri și cu mulți nasturi cusuți peste tot fără vreo întrebuintare practică.

Cunoștințele mele de spaniolă sînt destul de reduse și de aceea îmi face plăcere cînd, după cîteva schimburi de fraze, mi se spune că am accent castilian. (Îmi pare rău că nu se află prin apropiere profesorul meu de spaniolă, care are cu totul altă părere despre pronunția mea.) Cu tot accentul „castilian”, mă descurc.

— Din România? — se bucură o fetiță firavă cu unduiri de rechin, cu ochi mari, migdalați, retușați cu un dermatograf verde.

Ca să înțeleagă și ceilalți bucuria ei, dă lămuriri:

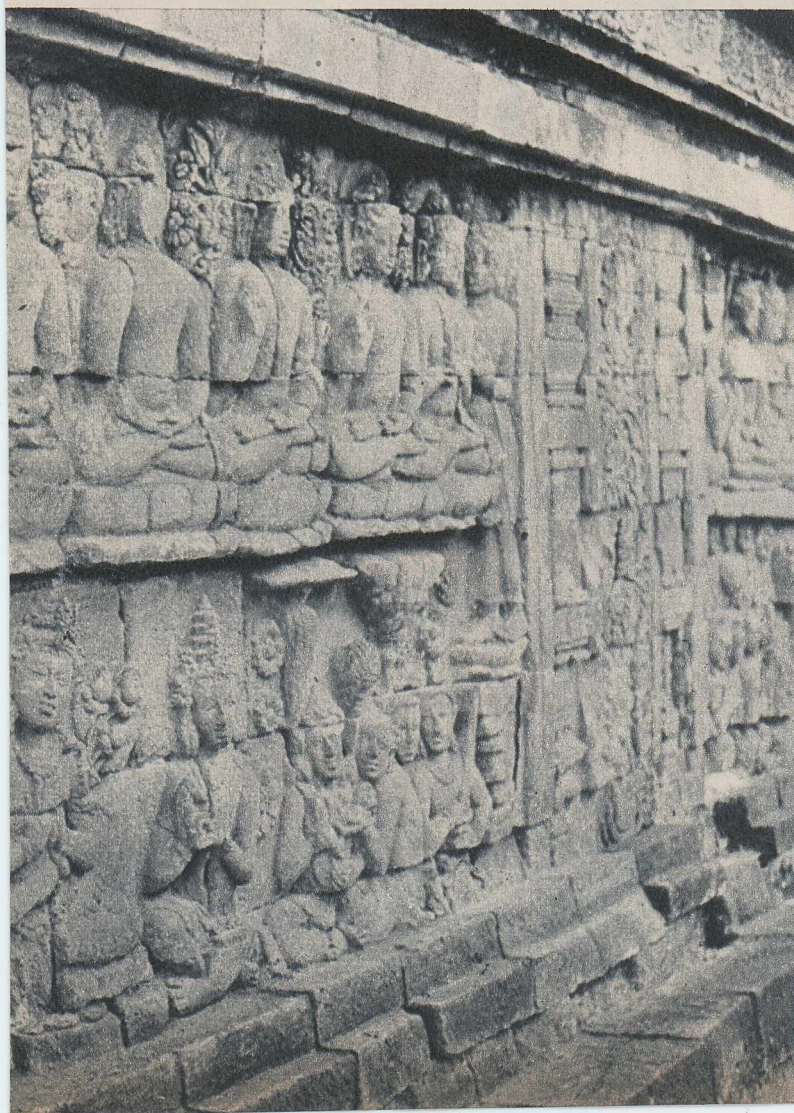
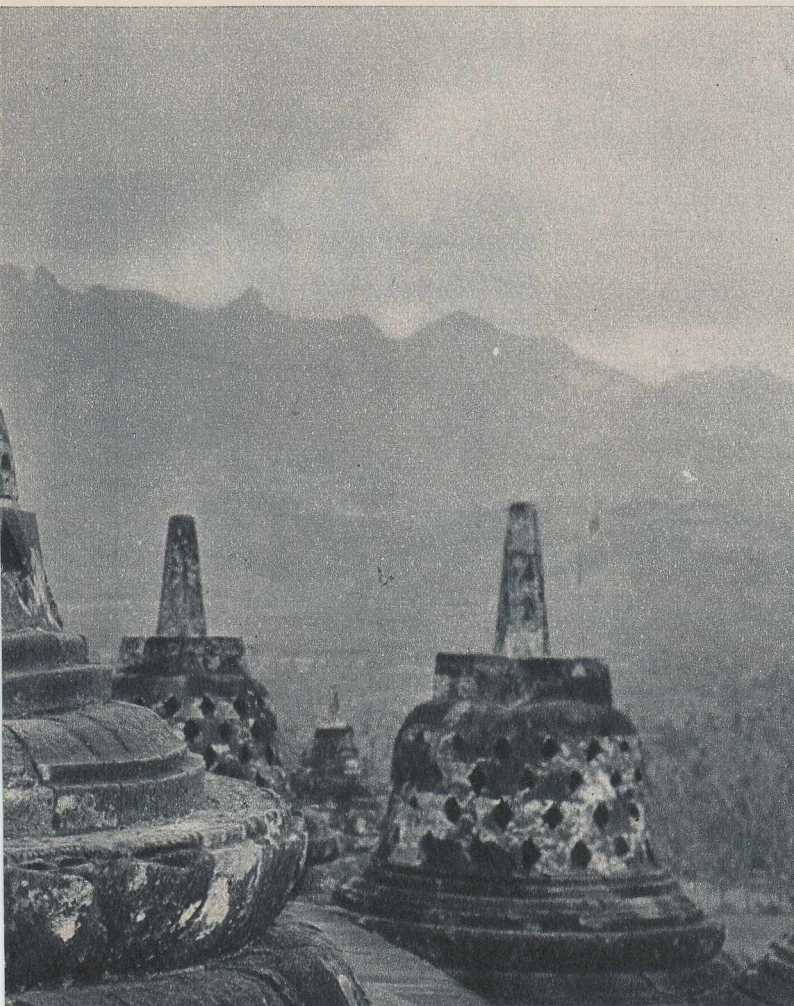
— Universal ventiseis.

Cei din jur pricep repede, mie mi-e ciudă de lipsa mea de perspicacitate. În cele din urmă mă lămuresc și eu: România e țara de unde au sosit tractoarele acelea roșii: Universal 26.

Toți își leagănă umerii în ritmul tam-tamului. Încerc și eu: nu-mi dau seama dacă sînt caraghios sau nu.

Se anunță sosirea în piață a unui nou car alegoric, toată lumea dă buzna într-acolo, nu rămînem la grilajul vopsit argintiu decît eu și fata cu ochii migdalați, retușați cu dermatograf verde. Am răspuns la toate întrebările, dacă îmi place Cuba, dacă îmi place Santiago de Cuba, dacă îmi place carnavalul. Stăm lipiți de grilaj, privim luna puțin obosită acum, cu sclipiri piezișe. Cu toată larma din Piața Grande între noi s-a lăsat o liniște ciudată. Îmi pare foarte rău că n-am fost mai silitor la lecțiile de spaniolă. În cele din urmă fata cu unduiri grațioase de rechin sparge liniștea:

— Vă rog să-mi spuneți: cum sună în romînește „Patria o muerte. Venceremos”?

Cameră combinată „Cormoran”.

**simpli-
tate
și
eleganță**

Sufrageria „Bileu”.

D

oriți o sugestie pentru mobilarea apartamentului dv.? Aveți în fotografiile alăturate câteva. O puteți alege pe cea care convine mai bine locuinței și necesităților dv. Toate aceste piese de mobilier le-ați putut vedea la cel de-al 4-lea Pavilion de noastre și se vor găsi și în magazine. Mobile cu o linie simplă, modernă, elegantă, care vă pot asigura nu numai confortul, dar și reale satisfacții estetice. Holul sau camera de zi, cu multiplele lor funcțiuni, pot fi bine mobilate cu garnitura „Minima”. De astă dată titlul este de o modestie nejustificată. Mobilierul „Minima” oferă maximum de confort: fotoliile sînt largi, imbietoare la lectură sau odihnă, canapeaua este extensibilă, măsuta scundă își găsește ușor locul chiar și într-o încăpere de proporții mai reduse.

Preferați poate dormitorul clasic? Vă sfătuim să priviți cu atenție mobila „Lignostrat” înainte de a lua o hotărîre. De partea „Lignostratului” sînt argumentele de ordin practic, dar nu mai puțin și cele de ordin estetic: liniile pieselor sînt moderne, ușor curbate, furnirele sînt de bună calitate, finisajul e îngrijit. De subliniat și execuția din plăci lamelate.

Sau vă atrage poate soluția unei încăperi combinate, mobilată cu garnitura „Cormoran”. Dulapul, foarte încăpător, este prevăzut cu spații pentru haine și lenjerie, pentru veselă și cărți, iar divanul de colț, larg și confortabil, poate foarte bine înlocui patul de dormitor. Masa cu scaunele își găsesc și ele locul în cameră înlocuind, eventual, sufrageria.

Dar dacă vă interesează totuși o sufragerie, puteți să vă alegeți garnitura „Bilea”. Furniruită cu nuc, decorată cu încrustații de paltin, garnitura prevede o masă extensibilă, două bufete, o vitrină pentru cărți și o măsută specială pentru televizor și radio.

Sortimentele de mobilier pe care comerțul de stat le oferă cumpărătorilor sînt și vor fi din ce în ce mai bogate.

Mobilă „Lignostrat”.

Garnitura „Minima”.

ACTUALITĂȚI CINEMATOGRAFICE

Evadarea n-a reușit

„B.B. părăsește cariera cinematografică!“ „Ce va deveni filmul francez fără Brigitte Bardot?“

Vestea, lansată în urmă cu câteva luni, a provocat comentarii aprinse și reacții diverse.

Motivul acestei evadări din lumea sufocantă a filmului occidental nu erau greu de înțeles. Eșecul căsniciei sale cu actorul Jacques Charrier, o tentativă de sinucidere provocată de nemiloasa hăituire de către reporterii presei de senzație, apoi tragicul sfârșit al colegei sale de peste ocean Marilyn Monroe îi revelaseră, atât ei cât și opiniei publice, prețul exorbitant al celebrității.

De altfel recentul film „Viață personală“ realizat de Louis Walle, cu Brigitte Bardot în rolul principal, demasca fără cruțare mecanismul Molohului denumit „star-system“ care face din vedetă victima propriei sale popularități.

E oare fericită Brigitte Bardot, în timp ce e zgomotos aclamată de publicul masculin și milioane de femei îi copiază pieptănătura, machiajul, stilul de îmbrăcăminte (și chiar acea inimitabilă expresie de copil bosumflat)? Îi poate aduce ei mulțumire faptul că e pindită clipă de clipă de fotografiile presei de scandal (care își riscă uneori chiar și viața, ca acel fotograf care a traversat înot un golf, fiind salvat de la înec de un prieten al vedetei, la câțiva metri de plaja unde se scălda Brigitte)? Fără îndoială că nu! E adevărat că la ora actuală B.B. e înregistrată ca o valoare sigură pe piața cinematografică (ea aduce statului francez tot atâtea miliarde în valută cîte aduce exportul automobilelor Renault). E drept că intelectualitatea snoabă a început s-o analizeze ca pe un „fenomen“ tipic al mijlocului de veac XX, în timp ce unele categorii de „cunoscători“ o ironizează pentru încercările ei de a-și depăși condiția inițială de „păpușă vie“, devenind o adevărată actriță (așa cum s-a dovedit în filmul „Adevărul“) sau o calomniată pentru că s-a împotrivit cu curaj încercării de șantaj a fasciștilor din O.A.S. Toate aceste tracasări, șicanări, amenințări, calomnii etc., luate la un loc, s-au dovedit a fi prea multe pentru o

tinăra de 28 de ani, cu nervii oboșiți pînă la refuz. Și într-o zi vedeta a aruncat, scribită, povara celebrității, strigînd: „De ajuns!“ Renuța la gloria de a fi un așa-zis „mit național“. Visa o viață retrasă, liniștită, visa o simplă viață de familie. Și declara categoric: „Rolul meu din filmul «Odihna războinicului» va fi cel din urmă“.

Panică în lumea cinematografică! „Cu cine ar putea fi înlocuită B.B.?, se întreba cu o comică îngrijorare săptămînalul „Cinéma“ de... Iar cel pentru care B.B. era echivalentul a citorva miliarde valută forte erau de-a dreptul alarmați. „Brigitte nu are voie să evadeze!“, au decretat ei, și concertul presei, bine dirijat, a pornit o campanie de învăluire. Brigitte Bardot a devenit peste noapte ținta celor mai mari atenții. I se recunosc acum și alte merite decît cele dăruite de mama-natură. Filmul „Odihna războinicului“, realizat de Roger Vadim, primul soț al actriței, este salutat, în ciuda valorii sale discutabile, ca o capodoperă revelînd, chipurile, o nouă Brigitte Bardot, o veritabilă personalitate artistică.

Că este o personalitate, e un fapt neîndoielnic. Răspunsurile inteligente pe care le-a dat într-un interviu despre problemele artei contemporane, acordat scriitoarei Simone du Beauvoir, poziția fermă pe care a luat-o în fața șantajului fasciștilor din O.A.S. o prezintă ca pe o femeie sinceră, sensibilă și lucidă, care pune preț pe demnitatea ei personală.

Dar se vede că presiunile au fost mai puternice. În seara premierei cu filmul „Odihna războinicului“ Brigitte Bardot a declarat: „Voi continua“.

Acum, admiratorii săi așteaptă cu nerăbdare s-o revadă în filmul „Paris 1925“, pentru care vedeta a și început să învețe a cînta și dansa charleston. Slujbașii presei de scandal își pot instala iarăși teleobiectivele în jurul vilei din Saint Tropez ca să surprindă scene inedite din intimitatea vedetei. Iar ingerii păzitori ai caselor de bani răsuflă ușurați: frumoasa zînbăducătoare de valută n-a izbutit să evadeze. Brigitte Bardot a rămas în angrenaj.

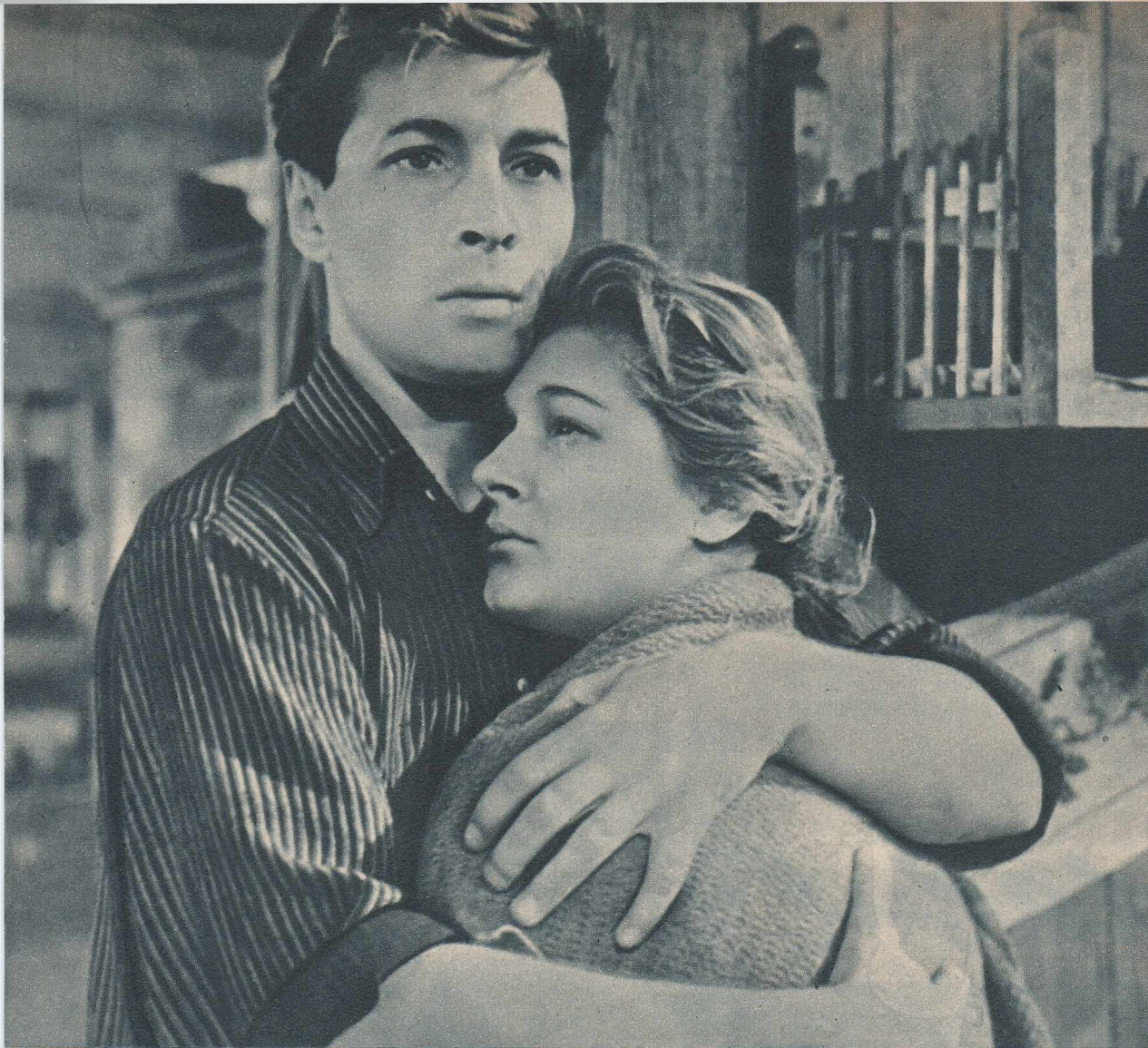
Al doilea... debut

Scriitorul sovietic Danil Hrabovîtki (în fotografie la dreapta, alături de regizorul Mihail Romm) și-a câștigat o meritată celebritate cu scenariul său de debut pentru filmul „Cer senin“. A doua sa lucrare de dramaturgie cinematografică, „Nouă zile dintr-un an“, e un al doilea pas în drumul spre consacrarea internațională. În prezent, Danil Hrabovîtki se pregătește pentru un nou debut: de astă dată în cariera de regizor cinematografic.

— Nu gloria mă atrage — declară scriitorul — deși nu mă lasă indiferent faptul că nici o carte nu a avut vreodată în numai șase luni 70 de milioane de cititori, cifră înregistrată de filmul „Cer senin“. Dar visez să transmit cît mai multor oameni ideile care ne frămîntă pe mine și pe cei din generația mea. Acțiunea scenariului — redactat în colaborare cu regizorul Iuli Raizman — se va desfășura tot în mediul intelectualității sovietice, în lumea medicilor care luptă pentru a învinge flagelul secolului, cancerul.

Brigitte
Bardot.

Matvei, eroul filmului „S-a întâmplat la Penkovo”, rol care a atras pentru prima dată atenția, în mod deosebit, asupra actorului Viaceslav Tihonov.

Viaceslav Tihonov

de V. CIORNÎH

— corespondență din Moscova —

Era în anul III al Institutului de cinematografie când a avut pentru prima oară prilejul de a juca în film. În ecranizarea romanului „Tinăra gardă”, realizat de S. Gherasimov, lui Viaceslav Tihonov i-a revenit rolul lui Volodea Osmuhin. Dar cu toate că tinărul actor și-a luat rolul în serios, străduindu-se să-i dea contur și culoare, el a trecut aproape neobservat.

Primul său contact cu filmul îl dezamăgise așadar pe Viaceslav... I se părea că pe ecran e cu totul inexpressiv și lipsit de farmec. Au fost clipe când se gândea să renunțe la profesia de actor, în pofida părerii prietenilor și profesorilor, care-i proroceau un mare viitor. Dar pe scena din institut și apoi pe aceea a Teatrului actorului de cinema el și-a recăpătat încrederea în posibilitățile sale actoricești. Tinărul actor nu-și găsisse, totuși, adevărata satisfacție creatoare, nu avusese loc mult așteptata întâlnire cu rolul vieții sale. Iată însă că, într-o zi, regizorul Stanislav Rostočki i-a propus rolul principal din filmul „S-a întâmplat la Penkovo”. Maniera originală, lirismul fin cu care Viaceslav Tihonov a știut să dea viață sentimentelor complexe ale tinărului erou al filmului i-au adus o consacrare fulgerătoare. Cu acest rol a început adevărata sa biografie artistică.

O indiscutabilă victorie a constituit-o și următorul său rol — chipul fermecător al unui marinar — Viktor Raiski din filmul „O întâmplare extraordinară”.

A mai apărut într-un episod liric din coproducția sovieto-cehă „Stele de mal”. Popularitatea lui Viaceslav Tihonov în rândul spectatorilor avea să crească o dată cu apariția sa în rolul titular din filmul lui Mihail Sveitser „Micimanol Panin”. Probleme de creație cu totul diferite a ridicat în fața actorului rolul de mare întindere din filmul „Două vieți” al regizorului Leonid Lukov. În interpretarea lui Tihonov, ofițerul monarhist Nașciokin dezvăluie sub aparența sa dichisită și scilpitoare o mare sărăcie spirituală, o lipsă totală de convingeri și de forță morală.

„Tragedia optimistă”, filmul pe care-l realizează în prezent (după capodopera lui Vsevolod Vișnevski) regizorul A. Samsonov, îi oferă lui Viaceslav Tihonov, cu rolul marinarului Aleksei, un nou prilej de a întruchipa un personaj complex, cu o interesantă evoluție psihologică.

Tinerețea lui Jaroslav Hašek

În tranșeele săpate ad-hoc prin preajma Kievului poate fi reînălțată în aceste zile silueta hilarantă a bravului soldat Svejk plimbându-și corpolența în uniforma armatei austro-ungare și răspunzând, cu un zîmbet candid și hitru totodată, ordinului superiorilor. E un Svejk dinainte de... propria sa naștere. Îi zice de fapt Strašlipka și e modelul care l-a inspirat pe scriitorul ceh Jaroslav Hašek. Dar iată-l și pe scriitor în persoană... Poartă și el uniformă ponosită a armatei kezarocrălești și e tovarăș de tranșee și de suferință cu viitorul său erou...

De fapt avem de-a face doar cu două personaje de film. Se realizează, în coproducție sovieto-cehă, filmul „Calea cea mare”. Nu este vorba de o biografie romanțată a lui Jaroslav Hašek, ci de o evocare, în spiritul scriitorului, a anilor 1914-1921, anii primului război mondial, ai Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și ai războiului civil. Soldat în armata austro-ungară, prizonier apoi în Rusia, Jaroslav Hašek vine în contact cu mișcarea revoluționară rusă și dintr-un tinăr lipsit de o clară conștiință politică se transformă el însuși într-un revoluționar convins, ajungând până la urmă comisar al unei brigăzi internaționale ce luptă împotriva intervențiștilor contrarevoluționari.

Regizorul sovietic Vladimir Ozerov, care realizează filmul „Calea cea mare”, a distribuit în rolurile principale o seamă de actori cehi, printre care Josef Abraham (Hašek), Rudolf Hrušinsky (Strašlipka-Svejk), Jaroslav Marvan (generalul), František Filipovský (maiorul Faber). Printre actorii sovietici care participă la film se află

Regizorul A. Fainzimmer într-o pauză de filmare, discutând cu interpreții rolurilor principale din „Nopti fără milă”, actorii A. Betianovski și N. Timofeev.

Nopti fără milă

...se intitulează filmul recent realizat în studiourile sovietice după romanul cu același titlu al scriitorului vest-german K. Sanders. Acțiunea filmului se desfășoară pe un teren de aviație american, iar eroul — un celebru pilot de încercare — parcurge de-a lungul ei drumul spre înțelegerea răspunderii sale față de pacea omenirii.

Scenă din filmul sovieto-ceh „Calea cea mare”: în fața unui pahar cu bere, Jaroslav Hašek (Josef Abraham) și tinăra lui soție Sura (Inna Gulaia).

Inna Gulaia, Iuri Iakovlev și Nikita Kondratiev.

Lucrând în spiritul biografiei și al opereii marelui satiric, inspirându-se din umorul lui Jaroslav Hašek, regizorul Vladimir Ozerov a recurs la o formulă regizorală inedită. El combină scenele reale, jucate de actori, cu scene desenate, acolo unde are cuvântul fantazia literară a lui Hašek.

De la o vreme, în rîndurile conducătorilor vest-germani circulă o maladie ciudată. Ea s-ar putea chema „teama de miercuri”. Simptomele se manifestă încă din noaptea de marți a fiecărei săptămîni. În dormitoarele lor elegante, înalții demnitari (din rîndurile cărora nu lipsește nici cancelarul federal!) se perpelesc cuprinși de insomnie. Dimineața devreme, înainte de a se uita în oglindă pentru a se bărbieri, ei pun să li se aducă o „ogîndă” de hîrtie. Aici boala atinge punctul ei culminant. Miniștrii, subsecretarii de stat, înalții ofițeri și alte persoane de vază ale Republicii Federale răsfoiesc cu febrilitate numărul proaspăt apărut al săptămînalului „Der Spiegel” („Ogînda”). Dacă cel ce răsfoiește revista nu-și vede chipul tipărit pe copertă sau numele menționat într-un articol, răsufală ușurat. A mai cîștigat așadar

apară în fiecare miercuri...

Prin miercurile negre iscate de revistă au trecut, de-a lungul anilor, Oberländer, Globke și alți conducători vest-germani cărora „Der Spiegel” le-a luminat cu putere cealaltă față, aceea de slujitori credincioși ai regimului nazist...

Care e secretul?

„Der Spiegel” lucrează pe bază de documente a căror autenticitate nimeni nu încearcă s-o pună la îndoială. Redacția a pus mîna pe o cartotecă a fostului Reich hitlerist conținînd documente extrem de compromițătoare. Cărui demnitar de la Bonn, care vrea să arunce uitarea peste trecutul său, îi convine ca asemenea documente să fie răspîndite, într-o miercuri dimineața, în citeva sute de mii de exemplare? Cărui demnitar de la Bonn, combinator de afaceri „particulare” bine acoperite de poziția „oficială”, îi convine ca

50 de polițiști, secondînd 7 procurori și 3 judecători, au răscolit încăperile redacției, au cercetat hîrtia cu hîrtie, au sigilat birourile.

Scandalul

DER SPIEGEL

o săptămîină. Dar vai, exact miercurea următoare coșmarul începe din nou. Căci revista „Der Spiegel” are obiceiul să apară cu regularitate de ceasornic în fiecare miercuri dimineața...

La urma urmelor, de ce provoacă apariția lui „Der Spiegel” atîta venin persoanelor simandicoase de la Bonn?

Răspunsul trebuie căutat în urmă cu vreo 15 ani, cînd un ziarist, pe atunci necunoscut — Rudolf Augstein — a pus bazele unei publicații despre care nimeni nu bănuia că va stîrni atîta tărăboi în legătură cu multe dintre matrapazlicurile vest-germane.

1950 — „Der Spiegel” scormonește în mașinațiunile financiare ale unor deputați bavarezi. Bundestagul e nevoit să instituie o anchetă...

1952 — „Der Spiegel” publică: „Fiți prudenți la telefon”. Eroul principal e de astă dată însuși cancelarul Adenauer — acuzat că s-ar fi aflat cu ani în urmă în solda spionajului francez! Cancelarul dă în judecată revista, dar procesul se termină prin împăcarea ambelor părți. Cancelarul continuă să conducă Republica Federală Germană în fiecare zi, iar „Der Spiegel” continuă să

„Der Spiegel” să arunce fascicule luminoase în colțuri care trebuie să rămîină întunecate?

Nimănuinu-i convine aceasta — și lui Franz-Josef Strauss, ministrul de Război al cancelarului Adenauer, cu atît mai pușin.

Dar „F.I.B.A.G.”-ul, cu acțiunile sale veroase, în care dl. Strauss e amestecat pînă în grăsunul său gît, există.

Dar afacerile cu comenzile de armament aranjate de „unchiul Alois” — pe întregul său nume Alois Brandenstein — și colonelul Becker, șeful unei secții din ministerul condus de Strauss — secție care se ocupă cu înarmarea Bundeswehrului — de asemenea există...

Și astfel anul 1962 a devenit pentru „Der Spiegel” anul Strauss. Față de mulțimea acuzațiilor care curg prin coloanele revistei împotriva ministrului vest-german și a colaboratorilor săi, oamenii îl consideră totuși pe dl. Strauss un om norocos: „Der Spiegel” apare doar o dată pe săptămîină — miercuri; ce ar fi fost dacă apărea în fiecare zi?

În toiul scandalului iscat de dezvăluirile amintite, ziaristii au notat declarațiile făcute de ministrul de Război vest-german Franz-

Demonstrația de protest la Frankfurt împotriva represaliilor la care este supusă revista „Der Spiegel” de către autoritățile vest-germane în urma mașinațiilor lui Strauss. Pe pancarte stă scris: „CINE NE APĂRĂ DE STRAUSS? — FĂRĂ LIBERTATEA PRESEI NU POATE EXISTA DEMOCRATIA”, „EI LOVESC ÎN SPIEGEL ȘI VIZEAZĂ DEMOCRATIA”, „DEFERIȚI JUSTIȚIEI PE STRAUSS”, „BOTNIȚĂ PENTRU PRESĂ”.

Josef Strauss cu prilejul unei recepții la președinție: întâi, că „se pregătește o mare lovitură” împotriva lui „Der Spiegel”; al doilea, că locul vicepreședintelui partidului social-democrat, Carlo Schmidt, ar fi de multă vreme la închisoare; al treilea, că deputatul Gerhard John, secretar parlamentar al aceluiași partid, ar trebui spânzurat sau în cel mai bun caz ucis cu pietre...

Ulterior, când la o conferință de presă un ziarist occidental a întrebat cum trebuie înțelese aceste declarații ale domnului Strauss (ca și cum îndemnul la acte huliganice și la crimă ar putea avea mai multe înțelesuri!), răspunsul a putut părea surprinzător (pentru cei pe care cinismul celor de la Bonn îi mai poate surprinde!):

— Ministrul a spus toate acestea pe un ton de glumă. El era într-o stare de bună dispoziție!

Dumnezeule! Dl. Strauss amenință cu „lovituri” (iar confiscarea lui „Der Spiegel”, însoțită de arestarea redactorilor săi, arată că nu se dă în lături să-și ducă la îndeplinire amenințările) și îndeamnă la asasinat politic fiind „bine dispus”! Dar atunci când dl. ministru e într-o dispoziție proastă?

Lucrurile s-au văzut imediat.

Acțiunea împotriva revistei „Der Spiegel” a fost deschisă cu arestări ilegale în miez de noapte (din care una în Spania, obținută cu complicitatea autorităților lui Franco), de percheziții amintind Gestapoul, de cercetarea amănunțită a saltelelor de pe care au fost alungați copiii buimăciți de somn, de confiscări de arhive și documente, de sigilarea a zeci și zeci de birouri.

„Nacht und Nebel” au scris multe ziare vest-germane, făcând astfel o paralelă între nopțile de acum și faimoasele „nopti cu ceață” ale hitleriștilor. Ziarul „Frankfurter Rundschau” a tras alarma: „Așadar, dacă mîine disde-diminează auzim soneria locuinței noastre, nu vom mai putea avea liniștitoare senzație că nu poate să fie decît omul care aduce lapte sau băiatul care ne aprovizionează cu chifle; dacă cineva va bate la ușa noastră în miez de noapte, nu vom mai avea certitudinea că în cazul cel mai rău poate fi vorba de poștașul care ne aduce o telegramă sau despre un om beat care a greșit ușa. Trebuie să avem în vedere că s-ar putea să fie poliția politică”.

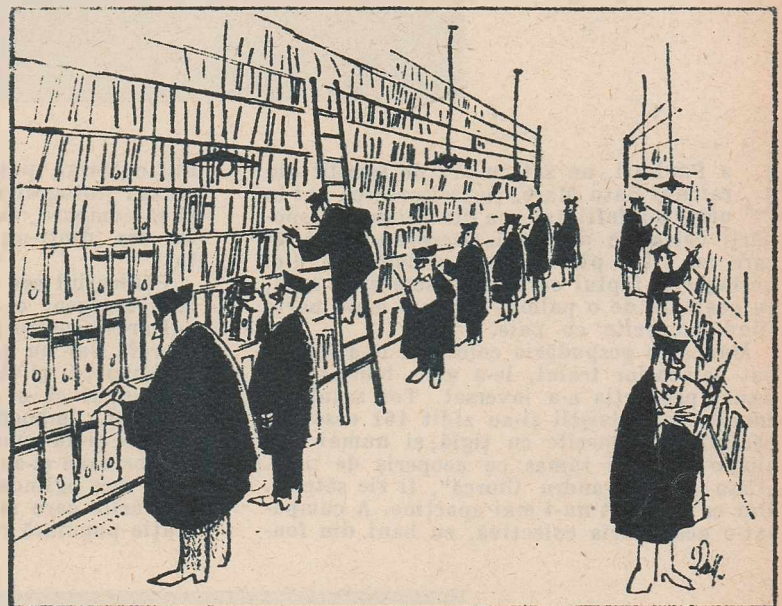
...Iată ce se ascunde în spatele campaniei împotriva lui „Der Spiegel”. O nu, nu trebuie să credeți că „Der Spiegel” constituie ceea ce se cheamă o opoziție! Revista nu-și ascunde simpatiile față de structura socială și politică a „lumii libere”— chiar dacă această lume generează moravuri ca cele demascate de ea. Mai mult, „Der Spiegel” nu și-a ascuns niciodată poziția sa anticomunistă și în această privință a fost de multe ori aliata guvernului de la Bonn. Cînd, în 1956, în Germania occidentală a fost interzis Partidul Comunist, „Der Spiegel” a scris chiar că aceasta e o „măsură legală firească”. Dar cei care încă acum șase ani avertizau că persecuțiile anticomuniste constituie nu *un sfîrșit*, ci *un început* pentru persecuții împotriva a tot ce are cît de cît ceva comun cu democrația, au avut dreptate. Deținuți ei înșiși acum între zidurile închisorii din Hamburg, redactorii lui „Der Spiegel” pot să mediteze la acest adevăr...

Încă o mostră a „libertăților” vest-germane. Polițiștii brutalizează pe participanții la o întrunire din Hamburg împotriva represaliilor la care e supusă revista „Der Spiegel”, împotriva terorii ca mijloc de înăbușire a oricărui opoziții.

Nenumărate articole explozive, demascînd pe bază de documente trecutul sau afacerile vicioase ale multor personalități de prim ordin din Republica Federală, își au originea în bogata arhivă a revistei „Der Spiegel”. De unde și explicația păzirii cu strînicie și cercetării acestei secții din redacția săptămînalului vest-german.

Nouii colaboratori ai revistei „Der Spiegel”.

(Din „Der Stern”)

Democrație vest-germană...

(Din „Süddeutsche Zeitung”)

IERI

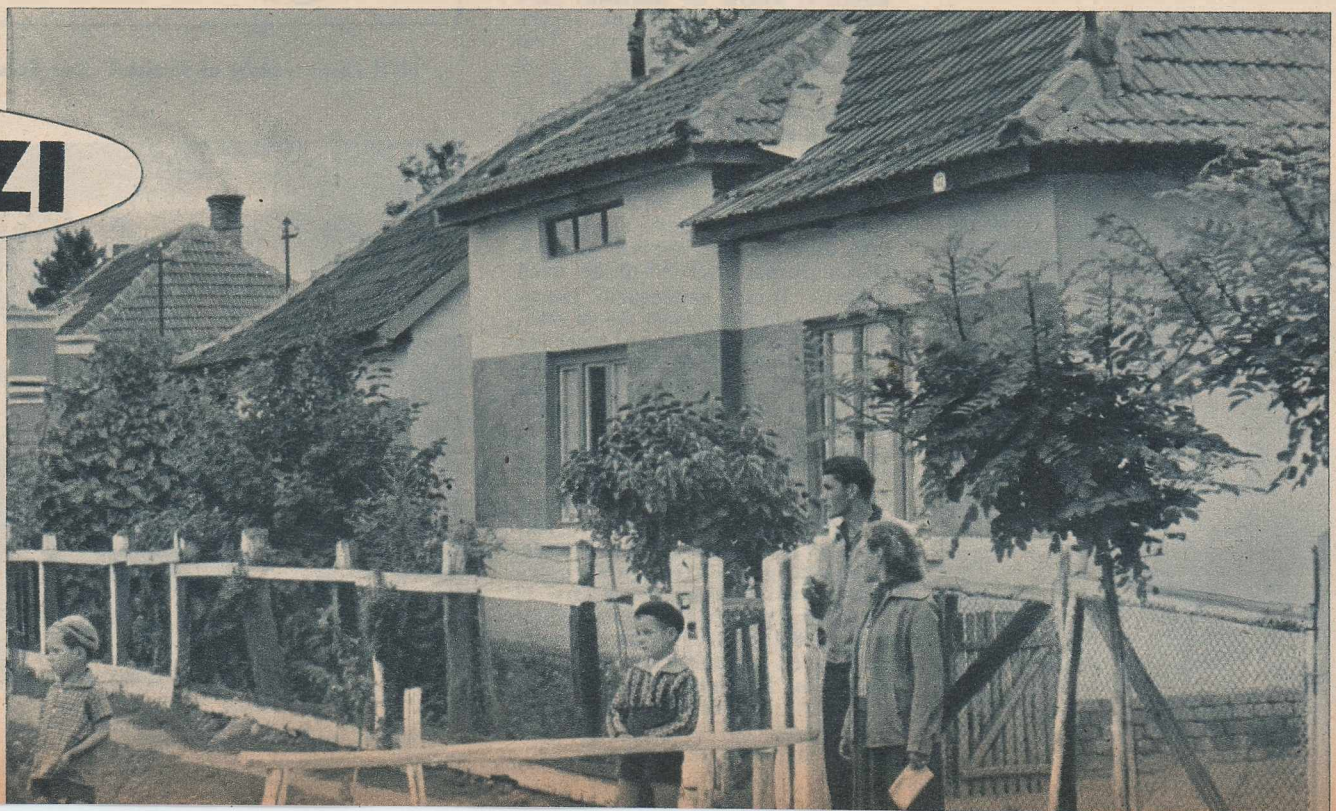
La Păulești, un sat cu 192 de familii din raionul Satu Mare, cu treisprezece ani în urmă s-a înființat una din primele gospodării colective din țară. Despre sărăcia în care au trăit până atunci oamenii de aici vorbește și faptul că toate casele erau mici, cu geamuri de o palmă, cea mai mare parte fiind acoperite cu paie.

Munca în gospodăria colectivă le-a schimbat oamenilor traiul, le-a adus bunăstarea. Acum proporția s-a inversat. Tot satul s-a înnoit, colectivității și-au zidit 161 case din cărămidă, acoperite cu țiglă, și numai una singură a mai rămas cu acoperiș de paie. „Casa lui Alexandru Ciurcă“, îi zic sătenii. Dar ea de mult nu-i mai aparține. A cumpărat-o gospodăria colectivă, cu bani din fon-

dul cultural, pentru a o păstra ca piesă de muzeu (fotografia de sus). Să vadă tineretul și să compare viața nouă (fotografia de jos) cu cea dintr-un trecut nu prea îndepărtat.

Păuleștiul are acum un dispensar cu aparat roentgen, o casă de nașteri, un cămin cultural construit cu 4 ani în urmă, cinematograful. Dar nu numai înfățișarea satului s-a schimbat, ci și viața oamenilor. Colectivității nu numai că și-au durat casele trainice, dar le-au și îmbogățit cu lucruri noi: 130 de familii și-au cumpărat mobilă nouă și 138 de persoane și-au luat aparate de radio. Sînt date care oglindesc cât se poate de clar transformările care au avut loc în anii de democrație populară în acest sat din Maramureș.

ȘI AZI

O întâmplare adevărată

cearta

Într-o bună zi Ștefan s-a hotărât să-și ia inima în dinți și să-i vorbească. Ce-o să-i spună? O să vadă el! Dar când a vrut s-o oprească, vorbele i s-au oprit în gât. Mușenia lui Ștefan era proverbială. La cămin, colegii lui făceau mult haz de el: se scula mut, când se îmbrăca tot mut era și tot așa pleca la fabrică. (Numai aici îi pierdea din mușenie.) Acum însă s-a întâmplat cu totul altceva: ar fi vrut să vorbească dar n-a putut. Lucrau la aceeași fabrică: „Întreprinderea textilă-Lugoș”. Chiar în secții vecine. Deși n-o cunoștea „personal”, Rozalia era una din marile lui bucurii. Dar lucrul acesta îl știa numai el. În fiecare zi și la aceeași oră — lucrau în

același schimb — când Rozalia trecea spre secția ei prin țesătorie, lui Ștefan îi bătea inima mai tare — și asta tot numai el o știa. Rozalia îi plăcea mult. Îi plăceau felul ei de a fi, privirea sinceră, mersul plin de grație. Se îngrijora însă când, pe fruntea ei senină, ascuns parcă în cutele îmbufnării copilărești, plutea un nauraș. De ce oare?

★

Atunci — adică acum patru ani — Rozalia era stăpînită de un sentiment de nemulțumire. Avea oare motive? Era bobinatoare și felul în care muncea îi asigura respectul celor din jur; în U.T.M. era socotită o fată de nădejde, iar încrederea colegelor și simpatia prietenilor ar fi trebuit să-i aducă un spor de satisfacții. De ce Elisabeta — sora Rozaliei — finisoare în aceeași fabrică, cu același prestigiu datorat muncii, este pe deplin mulțumită? Într-o zi s-a dus anume să-i vorbească; dar abia seara, la sfîrșitul vizitei, când se afla cu mîna pe clanță, a cutezat s-o întrebe:

— De ce ești tu atât de mulțumită?

Întrebarea stîngace a surprins-o pe Elisabeta:

— Știu eu? Muncesc... am casă... căsnicie adică. Cum să-ți spun? Sîntem niște oameni așezați...

În curte Rozalia l-a întîlnit pe cumnatul ei, soțul Elisabetei; ținea în mîna un mic buchet de flori.

— Ce-i azi?

— Marți, 5 august 1958 — răspuse el în glumă.

— Și sărbătoriți ceva? — încercă ea să afle, privind florile.

— Nu, dragă, nimic deosebit. Și a adăugat fără să-și dea seama că face poezie: e o zi, o simplă zi din viața noastră...

Acasă — fără să mai stea cu părinții la masa de seară — Rozalia s-a vîrît în pat, și-a tras plapuma peste cap și a început să plîngă.

★

Într-o după-amiază Ștefan a întîlnit-o, întîmplător, în oraș. Ca și cum ar fi cunoscut-o de zece ani și s-ar fi despărțit de ea doar de cîteva minute, a oprit-o și i-a vorbit:

— Unde te duci?

Rozalia, care îl știa numai din vedere, i-a răspuns cît se poate de firesc și de prompt:

— Ce te interesează?

El nu și-a pierdut firea:

— Mă interesează!

În ochii lui ea a întrezărit o lumină caldă, prietenească. A zîmbit. Și au plecat împreună. S-au plimbat pînă noaptea tîrziu.

În poarta casei, Ștefan a întrebato:

— Părinții tăi n-or să te certe c-ai venit atât de tîrziu?

— Nu, pot să vin la orice oră vreau!...

Acasă a fost certată pentru această primă întîrziere; n-a mîncat, s-a vîrît în pat, și-a tras plapuma peste cap și a început să ridă...

Iar la cămin, Ștefan i-a ținut pe toți de vorbă, toată noaptea...

★

Așa a fost prima zi. După ea s-au mai scurs asemenea alte 365 de zile...

Era într-o primăvară când au plecat la țară, la părinții lui, în Ardeal.

Acolo, la țară, a fost frumos; cunoscîndu-i locurile natale, părinții, rudele, l-a cunoscut parcă mai bine și pe el. S-au întors. După cîteva luni în agenda lui Ștefan au apărut rînd pe rînd lucruri noi, foarte importante. Începutul îl făcea o notație cu creion roșu: „Azi m-am căsătorit”. Pe filele următoare însemnările se mărginesc cîteodată la cîte un singur cuvînt: „mobilă”, „paltoane”, „rochițe”, „costume”...

De pe fruntea Rozaliei naurașul pierise de mult: era și ea pe deplin mulțumită. Ce bine e să ai casa ta, rostul tău, omul tău! Se cuibărește în sufletul tău o liniște, o siguranță, o energie nouă. Și-au făcut prieteni; se vedeau mai ales cu Elisabeta și Nicolae Vaides și se înțelegeau perfect. Ieșeau împre-

ună. Uneori bărbații se duceau la meci iar ele veneau înaintea lor să-i întîlnească și apoi se plimbau sau vedeau un film. Concediul l-au făcut la Sinaia. Peleşul, Cota 1.400! A fost un concediu minunat; mai ales că a fost primul lor concediu.

Toamna aceea a fost o toamnă ploioasă. Cerul era mereu plumburiu. Pe cei doi însă nu-i interesa: timpul liber și-l petreceau mai mult în casă făcîndu-și planuri de viitor. În viitorul apropiat doreau să-și cumpere o motocicletă; cu motocicleta urmau să facă „evadări” duminicale pînă la Timișoara, la Herculane, la Orșova. Într-una din aceste ploioase zile cei doi soți veneau acasă mai grăbiți ca de obicei: aveau bilete la cinema. După masă, în timp ce spălau vasele — ea le spăla, el le ștergea — l-a întrebato dacă i-a plăcut masa. El i-a răspuns în doi peri, iar ea s-a supărat.

N-a mai scos o vorbă. Va să zică nu-i place cum gătește; ea stă și prepară totul cu plăcere și dumnealui e năzuos! Dacă nu-i place, să-și ia bucătăreasă.

— Ștefane... Pe mine mă doare capul... Du-te singur la cinema...

Ștefan a tăcut și s-a dus singur la cinema. Seara, Ștefan a observat că-i lipsește un nasture de la haină. Ca să-i atragă atenția, a tot agitat haina, a pufăit, s-a făcut că nu găsește nasturele, că nu găsește ac. Dar ea nu observa nimic. Sau, cu alte cuvinte, nu vrea să i-l coasă! N-o interesează. Foarte bine! Și s-a apucat să și-l coasă singur. Ea, pe de altă parte, se făcea că nu-l vede, dar îl bombănea în gînd. „Adică nu vrea să i-l cos eu. Vrea ca eu nici să nu pun mîna pe haina lui! Foarte bine”. Nimicuri din acestea, care se pot rezolva cu un singur cuvînt, au mai fost. Nici unul și nici altul însă nu voia să înceapă primul vorba, să clarifice neînțelegerea. „De ce să-i vorbesc eu întîi? Să mă umilesc? Pentru nimic în lume!”, își zicea fiecare din ei. Și așa, încetul cu încetul, între ei s-a strecurat un strat subțire de aer rece. Pînă cînd, într-o zi, Ștefan a venit ceva mai tîrziu acasă: stătuse pe-o bancă, de vorbă cu niște colegi.

— Unde-ai fost, Ștefane? — l-a întrebato ea cu un ton mai aspru chiar decît ar fi vrut.

Ștefan nu i-a răspuns. A privit-o lung și nu i-a răspuns. De ce să-i răspundă? El n-are nici o vină și tot pe el îl ia din scurt? De ce nu-i spui, Ștefane, ce ai pe suflet? Nu e tovarășa ta, prietena ta? O fi! Da' dacă nu vede singură ce trebuie să vadă, de ce să mă milogesc eu? Nu i-a răspuns și s-a culcat.

Rozalia a început să devină mai întîi bănuitoare și apoi geloasă. Îl suspecta, îi pîndea privirile, vorbele i le întorcea pe-o parte și pe alta găsindu-le înțelesuri la care nici nu se gîndea. Începuse să-l sîcîie. Într-o zi, Ștefan i-a spus:

— Dacă nu termini cu sîcîielile, într-o seară n-ai să mă mai găsești acasă!

Rozalia a ridicat din umeri a nepăsare. Adevărul e că nu-i era indiferent. Dar de ce să arate ea că o doare? De ce să se înjosească ea?

S-au mai ciondănit de cîteva ori și, într-adevăr, într-o seară l-a așteptat zadarnic. N-a mai venit. Dimineața l-a văzut în secția lui; stătea cu spatele la ea. Nu vrea s-o vadă oare?... La ieșirea din schimb a dat să se întîlnească cu el. Dar el a ocolit-o.

Au trecut cîteva săptămîni. Ștefan stătea iar la cămin și era și mai tăcut ca înainte. Mușenia era de data aceasta arma lui de luptă împotriva celor care-l asaltau cu întrebări și sfaturi. În timpul liber se refugia la cinematograful — de două ori, de trei ori și chiar de patru ori pe săptămînă. Dar cine înțelegea ceva? A văzut o sumedenie de filme și n-a rămas decît cu o seamă de jocuri în alb și negru. Nu era în apele lui. Pur și simplu, Rozalia îi lipsea. Dar nu voia să-i întindă el mîna, pentru că nu se știa vinovat. Și ei îi lipsea Ștefan, dar nu voia să-i întindă ea prima mîna, pentru că nici ea nu se simțea vinovată. Vaideșii — și alți prieteni — au încercat să le vorbească; la el s-au izbit de mușenie,

la ea de îndărătnicie. Fără să renunțe la cei doi prieteni despărțiți, au simulat o rupere de ei. Singurătatea i-a înconjurat și mai mult. Și unul și altul au încercat să-și uite necazurile în muncă. Munca n-a suferit. Dar tovarășii de muncă nu se puteau mulțumi cu asta. Pavel Cotner, maestrul lui Ștefan, a început să aibă o grijă în plus: se destrăma o căsnicie a unui om din secția lui, a unui tovarăș de-al lui; oare el nu putea face nimic? De la Ștefan nu spera să scoată prea multe vorbe. S-a dus și a discutat cu șeful Florea Cătană, iar acesta a stat îndelung de vorbă cu Livia Iordache.

Comunistă Livia Iordache — ca și toți ceilalți — se simțea datoră să intervină. Nu știa însă precis ce anume determinase ruptura dintre cei doi, dar cum îi cunoștea bine, presupunea că nu putea fi vorba decât de o neînțelegere, de un fleac care luase proporții. Nu știa cum să procedeze. Și iată că în ajutor i-a venit chiar Rozalia; într-o zi a întrebat-o ce crede că are de făcut pentru că Ștefan a plecat de acasă și a rugat-o, în primul rând „ca femeie cu experiență și autoritate“, s-o ajute. Livia a făcut în așa fel și „întimplător“ s-au întâlnit toți trei.

Stăteau de câteva minute în fața ei și se priveau. Toți trei tăceau. Tăcerea a rupt-o Livia Iordache, care cu un ton blând dar plin de reproș l-a întrebat:

— Bine, tovarășe Ștefan, cum ai putut să pleci de-acasă?

Ștefan pufăia, ca și cum dădea să arunce la o parte o greutate de pe piept. Dar tăcea.

— Măi, oameni buni, ce-aveți voi unul cu altul?

Cei doi tăceau, cu privirile lăsate în jos. — Știți, tăcerea e mai grăitoare decât vorbele... Sînteți stăpîni pe viața voastră, puteți face ce vreți cu ea... Eu însă sînt sigură că vă amărîți cu fleacuri... Dovadă că amîndoi vă simțiți vinovați...

A făcut și ea un timp și a adăugat hotărîtă: — Hai, Ștefane, vorbește! Ce ai cu Rozalia? Nu mai ții la ea de o faci să sufere atît?

Cu greu, smulgîndu-și parcă vorbele, Ștefan a prins glas:

— N-am nimic cu ea... E geloasă... Și nu numai că e geloasă... dar n-avea grijă de mine. Nasturii eu mi-i coseam... mîncarea nu era bună... și... gelozia asta e un fel de desconsiderare a tovarășului tău de viață... Nu dovedește altceva decât neîncredere... Și ar mai fi ceva. Într-o căsnicie, doi oameni se leagă și prin o serie de preocupări comune. Mie îmi place să citesc, ei nu prea. De ce să nu discut cu soția mea o carte și s-o discut cu alții?

— Ai stat vreodată de vorbă cu ea?
— Nu. N-am stat.
— De ce?
— Am gîndit că lucrurile astea trebuie să le știe singură.

— Uite că nu le-a știut. Ce s-ar fi întîmplat dacă i le-ai fi spus? De ce ai preferat să taci?

— Din mîndrie...
Abia atunci s-a văzut că dușmanul lor comun a fost orgoliul. Discuția aceasta i-a ajutat mult, cu toate că nu au reușit să-și înfrîngă pe loc orgoliul, „mîndria“, cum o numea Ștefan.

Apoi el a plecat tot la cămin. Ea a mai stat câteva ceasuri bune cu Livia Iordache. Au vorbit ca de la femeie la femeie. Cu Ștefan au mai vorbit și maestrul Pavel Cotner, și Florea Cătană, și alții.

Încetul cu încetul mîndria aceasta prost înțeleasă se destrăma și făcea loc regretului. Și într-o seară Ștefan a întâlnit-o pe Rozalia în poarta fabricii. Ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic, a luat-o de braț și s-au dus acasă. De atunci a trecut un an...

★

Mă plimbam de curînd pe malul Timișului, la Lugoj. Pe o alee — o bancă, iar pe bancă — doi tineri. Alături — o motocicletă. Nimic neobișnuit. Poate că cel mult pretextul unei fotografii...

Și totuși... pe tineri îi chema Ștefan și Rozalia.

Bazil DUNĂREANU

MODA

Ce se poartă la Moscova

Pentru sezonul de toamnă-iarnă 1962-1963, creatorii de modele din Moscova au preconizat o linie în pas cu tendințele modei internaționale. Fantezia și bunul gust se aliază cu confortul în aceste modele indicate pentru diverse ocazii.

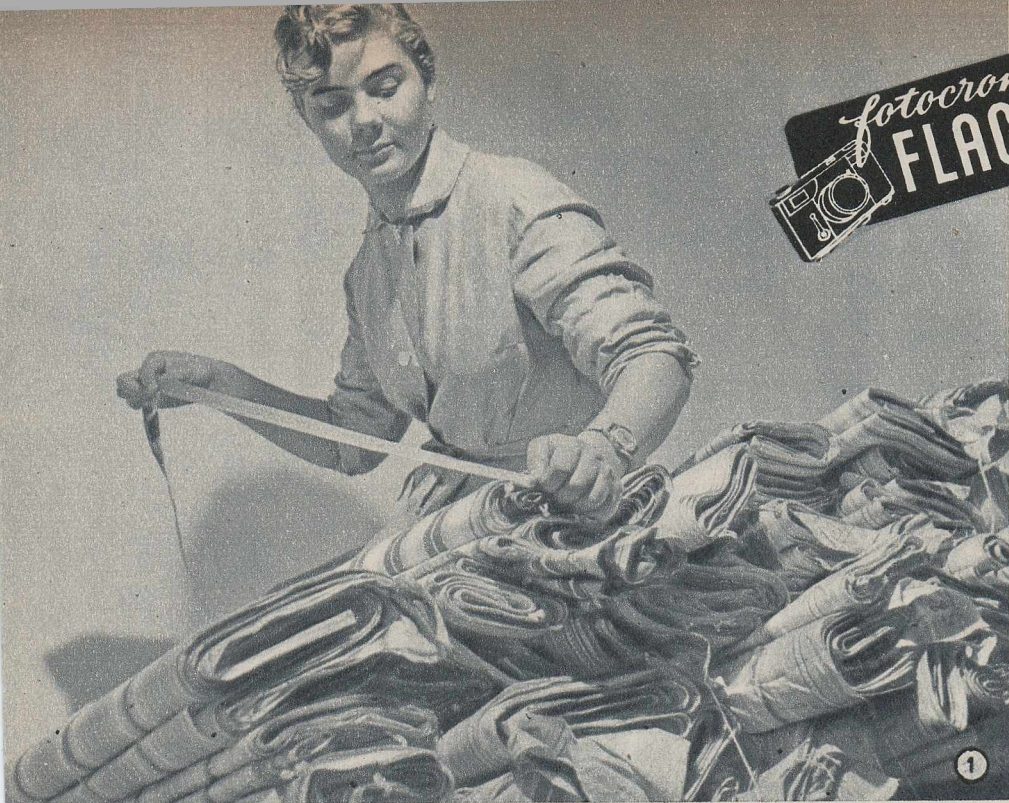
Un elegant ansamblu de după-amiază din tweed, cu guler și căciulă din blană de vulpe polară, a fost prezentat sub indicativul „Sokolniki“ (foto 1). Rochia dreaptă e ușor evazată spre tiv, iar jacheta are minci chimono.

Somptuozitatea materialului și linia stilizată justifică apelativul „Basm rusesc“ acordat acestui ansamblu din mătase grea, pentru ocazii festive (foto 2). Se poartă cu o căciuliță din blană fină.

„Primul bal“ e titlul sub care se prezintă acest ansamblu de seară pentru fete tinere (foto 3). Cu un mantou de dantelă avînd minci în formă de clopot, se poartă o rochie decoltată din aceeași dantelă, lucrată pe tafta în ton.

Tinuta sportivă pentru munte și schi (foto 4) este formată din pantaloni de stofă neagră și o scurtă din poplin imprimat. Gulerul și căciulița — din blană neagră.

fotocronica
FLACĂRII

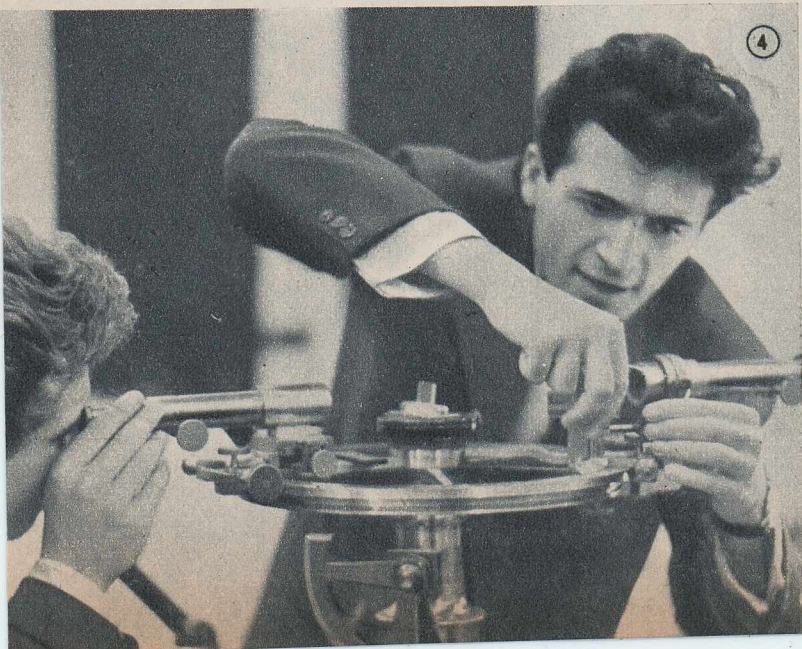
① La Fabrica de confecții din Bacău s-au realizat pînă în luna octombrie economii în valoare de 650.000 lei. Printre cei care lucrează cu hărnicie la îndeplinirea planului în cinstea zilei de 30 Decembrie se numără și muncitoarea Dobrița Petre

② Elevii claselor de canto ai Școlii populare de artă din București au prezentat în sala Dalles un reușit recital intitulat „Pentru fiecare o melodie”. Canțonetele, serenadele și valsurile interpretate cu măiestrie de tinerii artiști au fost viu aplaudate.

③ Comitetul regional al femeilor din regiunea Suceava folosește specificul activității colectivității din acest început de anotimp rece pentru a-și intensifica acțiunile cultural-educative în rîndurile femeilor de la sate. Una din formele acestei activități o constituie cercurile de lectură. În fotografia noastră: o imagine a cercului de lectură condus de tov. Aurora Cojocaru în comuna Scheia.

④ Săptămîna aceasta a avut loc la București finala Olimpiadei de matematică și fizică a studenților. În fotografie: studenții Aldea Laurențiu și Stratan Gheorghe din anul III al Facultății de fizico-matematici a Universității București, lucrînd în laboratorul de optică, în timpul concursului.

⑤ Astăzi începe în întreaga țară tradiționala „Lună a cadourilor”. Și, cu toate că zăpada a întîrziat să se arate, Moș Gerilă și-a făcut apariția în vitrinele magazinelor care vor desface cadourile nu numai pentru cei mici, ci și pentru cei mari.

România - Spania : 3 - 1

O VICTORIE DE PRESTIGIU

① Fundașul Rodri s-a oprit nedumerit, portarul Vicente, care ieșise în întâmpinarea centrului atacant al echipei române, Manolache (dreapta), zace neputincios la pământ. Sîntem în minutul 8 al primei reprize. Este 2-0 pentru reprezentativa țării noastre.

② Atacurile impetuoase ale echipei noastre se succed neîncetat punînd la grea încercare întreaga apărare spaniolă. Balonul pe care Vicente l-a scăpat din brațe i se oprește totuși în picioare, în timp ce minile lui bijbîie pe lângă atacantul român.

③ Echipa romînă atacă. De astă dată portarul spaniol a reușit să culegă balonul trimis cu capul de Constantin. Dar în minutul 61 același Constantin va marca al treilea gol al reprezentativei noastre.

④ Publicul, ca de fiecare dată, aplaudă din toată inima acțiunile fructuoase ale reprezentativei noastre.

